

Μόνος δέ έγγυητής υπέρθεσιν ποιῶν οὐκ ἐνέχεται· ὥσπερ ἐὰν τὸν ὁμολογθέντα δοῦλον φονεύσῃ· οὐτιλίᾳ δὲ ἀγωγῇ ἐνέχεται.

μόνος δέ έγγυητής] Τοῦ αὐτοῦ. Ἐὰν δέ έγγυητής^{c)} μόραν ποιήσῃ, τόκους ἀπὸ τῆς ἴδιας μόρας οὐκ ἀπαιτεῖται διὰ τῆς ἔξ οὐτουλάτου, στριώτης δηλαδή τυγχανούσης καὶ μὴ διναμένης τόκους απὸ τῆς μόρας απαιτεῖν. καλῶς εἶπον τὸ μόρος· ἀπὸ γάρ τῆς τοῦ ὄντος μόρας κατέχεται καὶ δέ έγγυητής, ὡς εἴποντο οἱ ἐν τῷ κδ. διγ. οὐν κατέχεται τοίνυν δέ έγγυητής ἀπὸ μόρας ἴδιας, ὥσπερ οὖν οὐδὲ εἰ τὸν οἰκετήρη, ὃν δέ πρωτοτυπος ἐπηρωτήθη παρθένοι, ἀνείλεν δέ έγγυητής· ἐπειδὴ ἀναιρέθεντος τοῦ οἰκετοῦ ἐλευθεροῦται δέ πρωτοτυπος^{d)}, εὑνόκεται ἐκ πειρατῶν δέ έγγυητής ἐλευθερούμενος, καὶ οὐν κατέχεται κατὰ ἀκρίβειαν. διδοταί δὲ οὐτιλίᾳ κατὰ αὐτοῦ. Ἑρωτήσις. Καίτοι ἐν τιτ. δὲ δόλῳ^{dd)} διγ. ιθ'. ητοι βιβ. i. τιτ. γ. κεφ. ιθ'. δὲ Παπιανός δὲ δόλῳ δέδοκε κατὰ τοῦ ἐγγυητοῦ τοῦ οἰκετοῦ ἀνελόντος, ὃν δέ πρωτοτυπος ἐπηρωτήθη. Λύσις. Ἄλλος ἐκεῖ θεμάτισσον, ὅτι κατὰ δόλον αὐτὸν ἀνείλεν δέ έγγυητής ἐταύθια δὲ μὴ κατὰ δόλον. καὶ πρόσοργες ταύτην τὴν διαφορὰν. [Sch. q. III. 444.]

Κυριλλον. Οὐν ἐγγυητής μόραν ποιήσας καὶ ἀγελῶ τὸν οἰκετήρην οὐν κατέχεται, εἰ μὴ ἴμψατο· εἰνάρον, ὅτι καρδίας δόλον αὐτὸν ἀνείλειν. εἰ γάρ οὖν δόλος, ἢ δὲ δόλῳ ἡμούσεν, ὡς βιβ. δ'. τιτ. γ. διγ. ιθ'. ητοι βιβ. i. τιτ. γ. καὶ τὰ ἐν αὐτῷ παραγεγραμμένα. [Sch. q. III. 444.]

Τοῦ δανεισμένου καὶ ἐπερωτήθέντος τόκους ἔξ ὑπέρθεσις. περὶ τῶν καλῆς πίστει διδάσκει ἀνταρέσω τῶν ἀπαιτούμενων τόκους ἀπὸ ὑπερθεσεως ἀπερωτήτους. [Sch. q. III. 444.]

Τοῦ Ἀγωνύμου. Ἀπὸ δὲ μόρας τοῦ πρωτοτύπου ἐνέχεται, ὡς διγ. κδ. θεμ. β'. [Sch. q. III. 444.]

λγ'. Οὐλπ. Εὰν καλῶς δανεισθῶσι τὰ πολιτικὰ χρήματα καὶ οἱ τόκοι καταβάλλονται, οὐκ δχλοῦνται περὶ τῶν κεφαλαίων οἱ χρεῶσται· εἰ δὲ μὴ καταβάλλονται, προνοοῦσιν οἱ ἀρχοντες τοῦ ἀζημίου τῆς πόλεως, ἐπιμελῶς τε καὶ φιλανθρώπως διαγινόμενοι περὶ τὴν ἀπαίτησιν. φροντιζέτω δὲ μὴ δανειζεσθαι τὰ πολιτικὰ χωρίς ἀξιοπίστων ἐνεχόντων ἢ ὑποθηκῶν.

ἔὰν καλῶς, δανεισθῶσι] Στεφάνον. Ἐὰν καλῶς τὰ τόκες χρημάτα δανεισθῶσιν, οὐκ δχλεῖνον περὶ τῆς τούτων οἱ δεβίτορες ἐνοχλεῖσθαι καταβολῆς, καὶ μάλιστα εἰ ἐπὶ τόκοις αὐτὰ ἐδανείσατο. εἰ γάρ μη ἐγκοκόν ἐστι τὸ χρέος, προστίχον ἔστι τὸ^{e)} τῆς ἐπισχίας ἡγούμενον προνοιαν τίθεσθαι τῆς πόλεως, καὶ ἀπαιτεῖν ταῦτα παρὰ τῶν ταῦτα δανεισμένων. τούτῳ δὲ ποιεῖται μετὰ συμμετρίας τίνος, καὶ μήτε ὧδην ἢ ἐπαχθῆ, μήτε εὐπρεπεργόντος ἑαυτὸν παρεχέτω περὶ τὴν ἀπαίτησιν, συγκεκριμένον πως φυλάττων ἐν εαυτῷ τὸ φιλαγούν μετὰ τοῦ δραστηρίου, καὶ τὸ σπουδαῖον τε τοῦ ἐπιλογον μετὰ τοῦ φιλαγού. πολλὴ γάρ διαφορὰ μεταξὺ τῆς ἀμελοῦς ἀλλοζούσιας καὶ τῆς ἀπροσπούτου καὶ εἰλικρινῆς ἐπιμελείας. πρὸς τούτοις δὲ προστίχον ἔστιν αὐτῶν, καὶ τούτου τίθεσθαι προνοιαν, ὥστε τὰ τόκες χρημάτα^{... f)} ἢ ὑποθηκής χωρὶς δανεισθῆ. ὅμως, ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν ἰδιωτῶν τὸ δπτιον τοῦ χρέους δὲ τόκος οὐκ ὑπερβαίνει, ὡς κεφ. οζ. οη. ἀλλά γε ἐπὶ πολὺ τούτῳ οὐ γίνεται, ἀλλ' ἔως οἱ οἱ τόκοι καταβαλλονται, οὐκ δχλοῦνται περὶ τῶν κεφαλαίων οἱ χρεῶσται. καὶ ὑπὲρ τὸ διτταῖσιν γάρ οἱ τὴν πόλει χρεωστούμενοι τόκοι ποσούνται, ὡς νεαροὶ οὗτοι. ητοι κεφ. ια. τοῦ παρόντος τίτλου, δὲ καὶ ἀνάγνωσθ ἀναγνάσσον. [Sch. q. III. 444. sq.]

Ιωάννον. Καὶ οὔτε τόκων^{ff)} διπλοῦν τῆς τοῦ κεφαλαίου ποσούτος λαβούσα ἡ πόλις ἀπάλλεσ τὸ κεφαλαίον, διὰ τὸ τελευταῖον τιτ. κεφαλαίον. [Sch. q. III. 445.]

Τοῦ Ἀγωνύμου. Οὐν πόλεως γομίως δανειζόμενος καλῶς τὰ αὐτῆς ὑποτίθεται, ὡς βιβ. κ'. τιτ. α'. διγ. ια. ητοι βιβ. κε. τιτ. β'. κεφ. ια'. [Sch. q. III. 445.]

ἢ ὑπὸ θηκῶν] Στεφάνον. Σημείωσαι, ὅτι ἡ πόλις οὐκ ἔχει κατὰ πρόληψην ἵποκείμενα τὰ τοῦ δεβίτωρος πρόγματα. τούτῳ αὐτῷ εἶπον καὶ βιβ. νδ'. τιτ. κη'. κεφ. αὐτοῦ β'. [Sch. q. III. 445.]

Si fideiussor solus¹²⁾ moram fecerit, non tene- L. 32. §. 5. tur: sicuti si promissum servum occiderit: utili au- D. XXII. I. tem actione tenetur.

12) si fideiussor solus] Eiusdem. Si fideiussor solus moram fecerit, usuras ex mora sua per actionem ex stipulatu non praestat, quod nimis stricti iuris actio sit, qua usuras ex mora peti non possunt. Recte dixi, solus: nam ex mora rei fideiussor quoque tenetur, ut iam diximus dig. 24. Itaque fideiussor non tenetur ex mora sua: sicut nec si servum, quem principalis promisit, occiderit fideiussor: quoniam servo inter rem liberatur principalis, fideiussor quoque ex casu liberatur, et iure subtili non tenetur. Utilis autem actio in eum datur. Interrogatio. Atqui in tit. de dolo dig. 19. seu lib. 10. tit. 3. cap. 19. Papianus actionem de dolo dat adversus fideiussorem, qui servum occidit, quem principalis promiserat. Solutio. Sed ibi finge, fideiussorem dolo malo servum occidisse: hoc loco autem, citra dolum. Et nota hanc differentiam.

Cyrilli. Fideiussor, qui moram fecit, et servum occidit, non tenetur, nisi in factum actione. Pone, sine dolo illum occidisse. Nam si dolo occidisset, de dolo actio competet, ut lib. 4. tit. 3. dig. 19. seu lib. 10. tit. 3. et quae ibi adnotata sunt:

Eius, qui mutuam pecuniam accepit, quicunque usuras promisit ex mora. De bonae fidei iudiciis, in quibus veniunt usurae ex mora etiam non deductae in stipulationem, actum est supra.

Innominati. Ex mora autem rei tenetur, ut dig. 24. them. 2.

XXXIII. Ulpian. Si bene creditae sint¹⁾ pecuniae ad civitatem pertinentes, et usurae pendantur, debitores de sorte non inquietantur: sin autem non pendantur, prospicient Praesides securitati civitatis, diligentes et humanos in exactione se præbentes. Curet autem, ne pecuniae publicae credantur sine pignoribus idoneis, vel hypothecis²⁾. L. 33. pr. §. 1. D. eod.

1) si bene creditae sint] Stephanus. Si bene creditae sint pecuniae civitatis, debitores ob earum solutionem inquietari non debent: et maxime si sub usuris creditae sint. Nam si debitum usurarium non sit, prospicere civitati debet Praeses provinciae, easque exigere a debitoribus. Hoc autem faciat cum moderatione quadam, nec se acerbum aut molestum, nec se contumeliosum præbeat in eis exigendis, sed moderatam quodammodo benignantem servet cum efficacia, et diligentiam et perseverantiam cum humanitate. Nam multum interest inter insolentiam incuriosam et diligentiam non affectatam et sinceram. Praeterea prospicere debet, ne pecuniae civitatis credantur sine pignoribus vel hypothecis. Nota, etiam in privatis usuras duplum debiti non exceedere, ut cap. 77. 78. Sed tamen plerisque id non fit, sed quamdiu usurae solvuntur, de sorte debitores non inquietantur. Usurae enim civitati debitae duplum excedere possunt, ut Novella 160. seu cap. 78. huius tit. quod lege necessarium.

Ioannis. Neque ideo civitas, quod usuras ultra duplum sortis accepit, sortem amittit, propter caput ultimum huius tituli.

Innominati. Qui pro civitate mutuam pecuniam iure accipit, recte rem eius obligat, ut lib. 20. tit. 1. dig. 11. seu lib. 25. tit. 2. cap. 11.

2) vel hypothecis] Stephanus. Nota, civitatem ex praesumptione bona debitoris sui obligata non habere. Idem dixi et lib. 54. tit. 28. cap. 2.

c) Fabr. in marg. addit μόνος. d) Fabr. in marg. addit κατ. dd) Sic lego. Fabr. δὲ δόλον. e) Fabr. in marg. addit ἀγωγῆ. ee) Lege τόν. ff) Fabr. in marg. addit μὴ ἐνεχόσι. gg) Lege τόκον.

Κυριλλού. Προνοείτω δὲ ἕρχων τοῦ μῆνος τόκων ἡ ἐνεργών δανείσθαι τὰ τῆς πόλεως πραγματα. [Sch. s. III. 445.]

Ιωάννου. Ζήτει βιβ. ἵ. τιτ. λεύ. τῶν εἰς αὐτὸν παραχρα- φῶν τὴν β'. ὅτι τὰ τῶν διοικούντων τὰ τῆς πόλεως σιωπηρῶν ὑπόκειται. [Sch. s. III. 445.]

Τοῦ αὐτοῦ. Οὐ δημόσιος οὐκέτι ἐν πᾶσιν ἔχει σιωπηρῶν ὑποθήκας, ἀλλ' ὅτε ἀπό τῶν εὐσεβῶν εἰςφορῶν ἐποφείλεται. ἄναγνωσθι γάρ βιβ. τα. τιτ. α. κεφ. ἵ. τὸν ἴνδικα Στεφάνου. [Sch. s. III. 445.]

L. 34. λεύ. ^{g)} Ιδεμ. Οἱ ^{g)} τόκοι τάξιν ἐπέχουνται καὶ οπῶν· D. XXII. 1. καὶ οὕτω φυλάκτεται ἐν τοῖς ληγάτοις, καὶ ἐν ταῖς ^{gg)} ἀποκαταστάσεσι, καὶ τῇ κατὰ τῶν ἐπιτρόπων ἀγωγῇ, καὶ ταῖς λοιπαῖς καὶ ληγάτοις πίστει ἀγωγαῖς. τὸ αὐτὸν καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν προσεπηκάν.

οἱ τόκοι τάξιν ἐπέχουνται καὶ οπῶν] Στεφάνου. Οἱ τόκοι καὶ οπῶν τάξιν ἐπέχουνται καὶ τὸν αὐτὸν ἐπὶ ληγάτον καὶ ἐπὶ φυλάκημασσων, καὶ τῆς τουτελας, καὶ τῶν λοιπῶν βόνα φίδες ἀγωγῶν. οἱ μὲν καρποὶ ὅτε δήποτε γενόμενοι ἀπαιτοῦνται, ὡς μανθάνεις πρὸς τὴν τελείαν τοῦ ληγ. διγ. τόκοι δέ, εἰ μὴ ἀπό μόρας οὐν ἀπαιτοῦνται, ὡς ἐν τῷ λβ. διγ. μεμάθηκας. τὸ οὖν; οὐτα γόνον, ὅτι ὥσπερ οἱ καρποὶ διὰ τῆς πρωτοτύπου ἀγωγῆς ἀπαιτοῦνται, οὐτα καὶ οἱ τόκοι. ἀλλ' οἱ μὲν καρποὶ ὅτε δήποτε γενόμενοι, τόκοι δὲ οἱ μετά μόρας. [Sch. t. III. 445.]

Κυριλλού. Ἐπὶ τῶν ληγάτων καὶ ἐπὶ τῶν βόνων φίδες ἀγωγῶν^{h)} καὶ αἱ ἄλλαι πρόσοδοι καὶ οπῶν τάξιν ἐπέχουνται. [Sch. t. III. 446.]

Τοῦ Ἐναντιοφαγοῦν. Μή κατὰ πάντα τὸντο νοήσης. οἱ μὲν γάρ καρποὶ ἐπὶ τῶν βόνων φίδες ἀγωγῶν ὅτε δήποτε γενόμενοι ἀπαιτοῦνται, ὡς διγ. ληγ. οἱ δὲ τόκοι ἀπό μόρης μόρας, ὡς διγέστας λβ. ἐν δὲ τῷ φρα. κεφαλαῖς τοῦ λεύ. τιτ. τιτ. τοῦ βιβ. ἡτοι τοῦ β'. τίτλου τοῦ β'.ⁱⁱ⁾ βιβ. φρονί, ὅτι ὁ τόκος τοῦ αργυρίου οὐν ἔστι καρπός. ἐν δὲ τῷ λβ. διγέστῳ τοῦ α. τιτ. τοῦ κα. βιβλίου ἡτοι βιβ. τιθ. τιτ. ἵ. τὸν τόκον ὡς διαφέρουν εἴτε δίδοσθαι. [Sch. t. III. 446.]

Τάξιν ἐπέχουνται καὶ οπῶν δὲ οὐν εἰσιν, καὶ ἀνάγνωσθι τὸν ἴνδικα ξένωσθεν, καὶ μαθήσῃς τὴν διαφοράν. ζῆτε καὶ κεφ. γ. θεμ. τελευταῖονⁱ⁾ καὶ τὴν ἐκεῖ παραγραφήν. [Sch. t. III. 446.]

Τοῦ Ἀνανίου. Ἐπὶ τῆς πρὸς σύκοιο οἱ τόκοι ὡς διαφέρουν δίδονται, ὡς βιβ. τιθ. τιτ. β'. διγ. ζ. ἡτοι βιβ. τιθ. τιτ. α'. [Sch. t. III. 446.]

Τοῦ αὐτοῦ. Ομοίως καὶ ἐπὶ τῶν ἀποκαταστάσεων βιβ. λεύ. τιθ. α. διγ. μδ. θεμ. β'. ἡτοι βιβ. λεύ. τιτ. α'. [Sch. t. III. 446.]

προσεπηκάν] Καὶ αὐταὶ γάρ τάξιν ἐπέχουνται καὶ οπῶν, εἰ καὶ μη καρπός ἔστιν, ἀλλὰ καῦσα. [Sch. u. III. 446.]

L. 35. λεύ. Παῦλ. Καὶ μετὰ προκάταξιν τρέχει δὲ τόκος. D. eod.

L. 36. λεύ. Οὐλπιαρ. Τὰ ἐνοίκια καὶ οπῶν ἔστιν.

D. eod. L. 37. λεύ. ⁱⁱ⁾ Ιδεμ. Εἰⁱⁱ⁾ μὲν δανεισάμενος δὲ διοικῶν τὰ πρόγυματά μον καταβάλλῃ τῷ δανειστῇ μον μέλλοντι πέμπεσθαι εἰς νομήν τῶν ἔμων ἡ πιπράσκειν τὰ ἐνέχυρα, λαμβάνει τόκους, οὓς δίδωσιν, ἐὰν πλέον ὠφέλησθε με. εἰ δὲ οἰκοθεν δέδωκε, τοὺς ἐν τῷ κλίματι συχνάζοντας λαμβάνει, ὡς ἐν τοῖς καὶ ληγάτοις δικαστηρίοις ὠφισταί.

εἰ μὲν δανεισάμενος] Νεγότιον τις χειρίζων ἔμων τοὺς ἔμοντος κρεδίτωντος ἀπεπλήθωσε. τὸ ζητούμενον, ἀφα δύναται με διὰ τῆς κοντραρίας νεγοτίσθουμενον γενοτόρουμενον τόκους ἀπαιτεῖν τῶν νομιμάτων, ὡς τοῖς κρεδίτοις κατέβαλε τοῖς

Cyrilli. Prospiciat Praeses, ne pecuniae civitatis sine usuris aut pignoribus credantur.

Ιωαννί. Quaere lib. 10. tit. 36. adnotationem secundam, qua dicitur, bona eorum, qui res civitatis administrant, tacite esse obligata.

Eiusdem. Fiscus non in omnibus tacitam habet hypothecam, sed ex causa piarum illationum ei debitur. Lege enim lib. 11. tit. 1. cap. 10. Indicem Stephani.

XXXIV. Idem. Usurae vicem fructum obtinent¹⁾: et ita servatur in legatis, et fideicommissariis restitutionibus, et in tutelae actione, et in ceteris bonae fidei iudiciis. Idem et in ceteris accessionibus²⁾.

1) usurae vicem fructum obtinent] Stephani. Usurae vicem fructum obtinent: et ita in legatis et fideicommissis, et in tutelae actione, et in ceteris bonae fidei iudiciis. Fructus quidem quandocunque capti petuntur, ut disces ex dig. 38. in fine. Usurae autem ex mora tantum petuntur, ut didicisti in dig. 32. Quid ergo? Quod hoc loco dicitur, ita intellige, ut quemadmodum fructus principali actione petuntur, ita et usurae: sed fructus quandocunque capti, usurae autem post moram.

Cyrilli. In legatis et in bonae fidei iudiciis usurae et alii redditus vicem fructum obtinent.

Enantiophanis. Ne in omnibus hoc accipias. Fructus enim in bona fidei iudiciis quandocunque capti petuntur, ut dig. 38. usurae vero ex mora duntaxat, ut dig. 32. Capite autem 121. tit. 16. lib. 50. seu tit. 2. lib. 2. dicitur, usuram pecuniae non esse fructum. In dig. autem 24. tit. 1. lib. 21. seu lib. 19. tit. 10. usuras ait praestari quasi id, quod interest.

Vicem sustinent. Proprie tamen fructus non sunt. Et legi Indicem extrinsecus, et disces differentiam. Quaere et cap. 3. them. ult. et ibi adnotationem.

Innominati. In actione pro socio usurae tanquam id, quod interest, praestantur, ut lib. 17. tit. 2. dig. 7. seu lib. 12. tit. 1.

Eiusdem. Similiter et in fideicommissariis restitutionibus lib. 36. tit. 1. dig. 44. them. 2. seu lib. 35. tit. 11.

2) accessionibus] Nam haec quoque vicem fructum obtinent, licet fructus non sint, sed causa.

XXXV. Paul. Etiam post item contestatam usurae currunt.

XXXVI. Ulpian. Pensiones fructus sunt.

XXXVII. Idem. Si mutuatus sit¹⁾ pecuniam is, qui negotia mea gerebat, et solverit creditori meo, qui in possessionem bonorum meorum mittendus erat, aut pignora venditurus, usuras consequitur, quas ipse pendit, si plus mihi praestiterit commodi. Si vero de suo solvit, usuras, quae in regione frequentantur, consequitur, ut in bona fidei iudiciis constitutum est.

1) si mutuatus sit] Quidam negotium meum gerens creditoribus meis solvit. Quaeritur, an contra negotiorum gestorum actione usuras eius pecuniae, quam creditoribus meis solvit, a me petere possit.

g) Paulo aliter L. 34. D. h. t. exhibetur in Sch. g. ad Basil. XIV. 1. cap. 10. Fabr. T. II. p. 177. edit. nostr. T. II. p. 82. ubi haec leguntur: οἱ τόκοι τάξιν καὶ οπῶν ἐπέχουνται εἰς τῶν καὶ ληγάτοις πίστει ἀγωγῶν. gg) Fabr. τοῦς. h) Fabr. in marg. addit. οἱ τόκοι. hh) β'. addidi, quod deest apud Fabr. i) Fabr. τελευταῖον. ii) L. 37. D. h. t. legitur in Sch. 7. recens edito ad Basil. XIV. 1. cap. 10. edit. nostr. T. II. p. 83. usque ad verba τοὺς ἐν τῷ κλίματι συχνάζοντας. Initium in scholio hoc est: εἰ δὲ διοικητής μον δανεισάμενος καταβάλε τοῖς

έμοις, δικότερον. εἰ μὲν καὶ αὐτὸς δανεισάμενος κατέβαλε τοῖς πρεδίτοσι τοῖς ἐμοῖς καὶ κατέβαλε κατὰ τὸ ἀναγκαῖον^{a)} τυχὸν γαρ μελλόντων ἡδη εἰς νομῆρα πέμψανθαι^{b)} τῶν ἡμετέρων πραγμάτων καὶ τὰ ἔμα πιπρασκεν ἐνέχρα, κατέβαλε τούτοις τὸ χρέος^{c)} τότε διὰ τῆς νεγοτιόφουμ γεστόφουμ ἀπαιτεῖ τόκους, αντὶ αὐτὸς ἐπηρωτήθη δανεισάμενος. τοῦτο γάρ μετὰ διαστάξεως οὐλητανὸς πόδος τῷ τέλει τοῦ διγένουτον φρόνη. ταῦτα μὲν, εἰ δανεισάμενος, ὡς εἴτον, κατέβαλε τοῖς πρεδίτοσι τοῖς ἐμοῖς^{d)} εἰ γὰρ κατέβαλεν ἐκ τῶν οἰκείων, κατέβαλε δὲ διὰ ταῦτα τῶν εἰσημένων αἵτινων, τῆς νομῆς ἢ διαπράσσεως ἀπειλουμένης, η καὶ μελλούσης ποιῆς κομιστεύεσθαι κατὰ τοῦ πρωτοτύπου^{e)} τί γάρ ὅτι ποιήτη επιχειρεῖται ἐπεισωτῆθεις ὁ πρωτότυπος, εἰ μὴ τὴδη τῇ προθεσμίᾳ καταβάλῃ τὸ χρέος^{f)} τότε τοὺς πρὸς τὸ κλίμα συνχάνοντας τόκους ἀπαιτεῖ, ὅπερ ἐστὶν ἐπὶ πάσῃς βόνων φίδε ἀγωγῆς. καὶ ἐνθα δὲ δανεισάμενος κατέβαλε τοῦ δεσπότουν κρεδίτοσιν, ἔκεινος μόνον^{g)}, τόκους ἀπαιτεῖ διὰ τῆς νεγοτιόφουμ γεστόφουμ, οὓς καὶ αὐτὸς ἐπηρωτήθη δανεισάμενος μόνον εἰ διὰ τῆς καταβολῆς πλέον τι τοῦ δεσπότην ὀφέλησεν, οὐπερ ἢ πουσότη τῶν ἐπισυναγομένων τόκων ἑποίει, καὶ τοῦτο ἐστιν, ὅπερ ἐν προσομίοις τοῦ διγένουτον σοι προανεμένην. τοῦτο δὲ νόητον ἐπὶ νεγοτιόφεστος, ὡς ὁ νομίκος ἐθεμάτισεν. ἐπὶ γάρ τοῦ ἐγγυητοῦ τὸ ἐγκατλὸν κρατεῖ ἔκεινος γάρ καὶ ἀπόκον κρέον ἥγενθέωσε τὸν πρωτοτύπου δανεισάμενος καὶ καταβάλων, ἀπαιτεῖ τὸν πρωτοτύπου τόκους, ἐπειδὴ ἀνάγκη κατέβαλεν, ὡς ἔγως ἐν τῷ ζ. τῶν δὲ ἔβρους βιβ. πτ. α. διγ. ιβ. θεμ. 5. ἦτοι βιβ. ιδ. [Sch. x. III. 446. sq.]

λη'. Παῦλ. Καὶ ἐπὶ τῶν προσωπικῶν ἀγωγῶν ἀπαιτοῦνται καρποί· ὡς ὅταν ἀγόρες ἐν προικὶ δοθῆ, καὶ μὴ γένωνται οἱ γάμοι. καὶ γάρ ἡ γυνὴ ἐνεπόδισεν, ἔμως ὁ ἀνὴρ οὓς ἔλαβεν ἐλπιζομένων τῶν γάμων ἀποδίδωσιν, καὶ τοὺς μετὰ ταῦτα, εἰ γέγονεν ἐν τῷ πρόγραμματι υπέρθεσις. οὐ δύναται ὁ μητρικὸς ἀμελεῖν τοῦ ἄγρου.

καὶ ἐπὶ τῶν προσωπικῶν ἀγωγῶν] Ἐγενέθεν γενικῆς ὕποχεται θεωρίας ὁ Παῦλος ζητῶν, πότε διὰ τῆς περιορίας ἀπαιτοῦνται καρποί· καὶ ὅρα, τὶ φησιν. ἐάν τις ἀγόρευ^{h)} ἐπὶ πλεῖδι γαμον παρασκοπή, καὶ τοὺς γαμοὺς μὴ πασχακολούθησαν δεπετεύεθη ὁ ἀγόρευ, οὓς μὲν ἔλαβε καρπούς κατὰ τὸ καρπόν, καθ' ὃν ἥπλιζετο προβάνειν ὁ γάμος, ἀποδίδωσι πάντως ἐναγόμενοςⁱ⁾ οὐ μὴ τοὺς μετὰ διώλιντο τῆς μητροτείας ληφθέντας, πληρὶς εἰ μὴ μόρα παρακολουθησῃ. εἰ δὲ καὶ παρ αὐτίαν τῆς γυναικὸς γέγονε τὸ μὴ προβίην τὸν γάμον, καὶ γνώντας τὴν πλάνην ἡ ἀνασφῆλας τῆς νόσου ἐρεπέλιεν τὸν ἄγρον, ἀπαιτεῖ καὶ τοὺς καρπούς. τὸ αὐτὸν ἐστι καὶ ἐπὶ τῆς Φαβιανῆς καὶ ἐπὶ τῆς ἴμφακτου. ἔχει δὲ τὴν μὲν Φαβιανῆν ὁ πάτρων κατὰ τῶν ἀγορασμάτων πρόγραμμα πρὸς περιγραφήν^{j)} αὐτοῦ παρὰ τὸν ἀπελευθέρων^{k)} τὴν δὲ ἴμφακτου πάσα δανειστής κατὰ τῶν σχόντων πρόγραμμα πρὸς περιγραφήν αὐτῶν ἀπελευθέρων^{l)} απαιτοῦνται καὶ τοὺς γενομένους καρπούς. καὶ τοῦτο μαλισταὶ ἐξ αὐτῶν ἐστι τῶν τοῦ πρατιώδος ὄμματων μοδεῖν^{m)} εἰπὼν γάρ, ὁ πρατιώδος ἀποκατάστασιν καὶ τῷ φεστίτουνας κρησόμενος ὄμματι, καὶ αὐτοὺς περιείλε τοὺς καρπούς. καὶ γάρ καὶ ἐπὶ τοῦ οὐνόδε βι ἵτερούτον διὰ τοῦ φεστίτουνας ὄμματος ὀνάγκην ἔχει καὶ τοὺς καρπούς καὶ τὸ πρόγραμμα ἀποκαταστήσαι τῷ ἐκβιλθέντι βιβ. τῆς νομῆς ὁ ἔξελάσας αὐτὸν. [Sch. y. III. 447. sq.]

καὶ μὴ γένωνται οἱ γάμοι] Ἐπεὶ γάρ ἐλπίζων γάμους ὁ μητρικὸς ἐλαμβάνε τοὺς καρπούς, ἐλαμβάνε λοιπὸν αὐτοὺς προσωπῶ τῆς μητροτείας, καὶ λοιπὸν ἀποδίδωσι τούτους αὐτῆς αἰτίανοι γάρ τὴν πρόσκαια, ὡς βιβ. καθ'. πτ. α. κεφ. γ. [Sch. z. III. 448.]

^{a)} Lege πέμπεσθαι. ^{b)} Adde τούς. ^{c)} Dele negationem. ^{d)} Sic lego. Fabr. παραγγαρήν.

Basil. T. II.

Distingue. Si quidem ipse, qui pecuniam mutuatus est, creditoribus meis eam ex necessitate solverit: puta, quia in possessionem bonorum meorum mittendi erant, aut pignora mea distractri: tunc per negotiorum gestorum actionem usuras exigit, quas ipse mutua pecunia sumta spopondit. Hoc enim cum distinctione ait Ulpianus in fine digesti. Atque haec, si pecuniam mutuatus, ut dixi, creditoribus meis solverit: nam si ex pecunia sua solverit, idque propter aliquam ex causis supradictis, vel quod missionem in possessionem, vel pignorum distractionem creditores interminarentur, vel quod poena adversus principalem committenda esset: puta si principalis poenam promiserit, si ad diem debitum non solveret: tunc usuras, quae in regione frequentantur, exigit: idemque iuris est in omni bonae fidei actione. Cum autem is, qui pecuniam mutuatus est, creditoribus domini solvit, eas tantum usuras petat per negotiorum gestorum actionem, quas ipse, cum mutuam pecuniam sumeret, spopondit: utique si eiusmodi solutione plus commodi domino praestiterit, quam summa collectarum usurarum faceret. Et hoc est, quod initio digesti iam dixi. Hoc autem intellige de negotiorum gestore, ut proponit Iureconsultus. Nam in fideiussore aliud obtinet: si enim pecuniam mutuatus principalem debito etiam non usurario liberaverit, ipse usuras consequetur a principali, quia ex necessitate solvit, ut didicisti lib. 6. de rebus, titulo 1. dig. 12. them. 6. seu lib. 14.

XXXVIII. Paul. Etiam in actionibus in personam^{L 38. pr.} fructus petuntur: ut cum fundus in dotem^{§. 1.} datus est, et nuptiae secutae non sunt^{2).} Licet enim^{D. XXII. I.} mulier nuptias impedierit, maritus tamen fructus, quos percepit, cum nuptiae sperabantur, restituit, et postea perceptos, si in re mora fuerit. Sponsus fundum negligere non potest.

I) etiam in actionibus in personam] Hinc a generali inspectione Paulus incipit quaerens, quando per actionem in personam fructus petantur: et ecce, quid dicat. Si quis fundum sub spe nuptiarum tradiderit, et nuptiis non secutis fundus repetatur, reus fructus, quos percepit eo tempore, quo nuptiae sperabantur, omnimodo restituit: nec vero perceptos post solutionem sponsalium, nisi mora secuta sit. Sed et si culpa mulieris factum sit, quominus nuptiae contrahe rentur, sic quoque fructus fundi restituit. Observa et rationem, ob quam dicit fructus non peti. Si enim, inquit, non conveniretur fructuum nomine, liceret ei fundum negligere et deteriorem facere. Item si quis fundum indebitum solverit, aut mortis causa donaverit, et errore cognito, aut sanitate recuperata fundum repeatat, fructus quoque petit. Idem est et in actione Faviana, et in actione in factum. Habet autem Faviana patronus adversus eos, qui in fraudem eius rem a liberto emerunt: in factum autem actionem creditor omnis adversus eos, qui rem in fraudem eius a debito alienata posse possident: nam in Faviana et in factum actione sic Praetor restitutionem dat creditoribus, quasi nihil alienatum esset a liberto vel debitore. Patronus enim et creditor, qui rem in fraudem eorum alienata repeatunt, fructus quoque captos petunt. Idque ex ipsis Praetoris verbis disci potest: nam cum Praetor restitutionem dixerit, et verbo *restitutas* usus sit, ipsos quoque fructus complectitur. Nam et in interdicto unde vi propter verbum *restitutas*, qui quem deiecit, tam ipsam rem, quam fructus restituere necesse habet ei, qui possessione vi deiectus est.

2) et nuptiae secutae non sunt] Quoniam enim sponsus nuptias sperans fructus percepit, ipsos sponsae nomine percepit, ac per hoc illos ei restituit: dotem enim augent, ut lib. 29. tit. 1. cap. 3.

L. 38. Καὶ ὁ μὴ χρεωστῶν καταβαλὼν ἀγρόν, ἢ θανάτου αἰτίᾳ διωρησάμενος ἀπαιτεῖ καρπούς.
§. 2. 3. Δ. XXII. I.

καὶ ὁ μὴ χρεωστῶν] Τοῦ Ἀνωνύμου. Ὁμοίως περὶ ἀδεβήσου βιβλίῳ ιβ'. τιτ. σ. διγ. ιε. καὶ ξέ. ἡτοι βιβ. κδ'. τιτ. ε. οὐ μὴν καὶ τόκους, ὡς βιβ. δ. τοῦ κώδικος τιτ. ε. διατ. α'. ἡτοι βιβ. κδ'. τιτ. α. κεφ. ξη'. [Sch. a. III. 448.]

θανάτου αἰτίᾳ διωρησάμενος] Τοῦ Ἐγαντιοφανοῦς. Καὶ τοκετοὺς καὶ πᾶσαν αὐξῆσιν, ὡς βιβ. ιβ'. τιτ. δ. διγ. ιβ'. ἡ βιβ. κδ'. τιτ. α. κεφ. ιβ'. καὶ αὐτὸς δὲ τὸ δωρθέν ἐκδικῶν ἐκβάλλεται παραγραφῇ, ἔνως ἀν παράσχῃ τὰ περὶ αὐτὰ γενόμενα νεκεσσάρια καὶ οὐτιλια δαπανῆματα, ὡς βιβ. λθ'. τιτ. σ. διγ. ιδ. ἡτοι βιβ. μζ'. τιτ. γ'. [Sch. b. III. 448.]

§. 4. 5. 6. Καὶ ἡ Φαβιανὴ καὶ ἡ Ἰμφακτος, ἡ τὰ πρὸς περιγραφὴν ἐκποιηθέντα τῶν δανειστῶν ἀνακαλούμενη, καρποὺς ἀπαιτεῖ. τὸ ὄχημα τῆς ἀποκαταστάσεως καὶ καρποὺς σημαίνει καὶ ἐπὶ τῆς περὶ βίας παραγγελίας καὶ ὁ κατὰ φόβον παραδεδωκὼς πρᾶγμα οὐδὲν δοκεῖ λαμβάνειν αὐτό, εἰ μὴ καὶ τοὺς καρποὺς λάβῃ· καὶ οὐ ζημιοῦται ἐκ τῆς οἰκείας ἐπερθέσεως.

καρποὺς ἀπαιτεῖ] Τούς τε πρὸ προκατάρξεως καὶ τοὺς μετὶ προκατάρξιν, ὡς βιβ. μθ'. τιτ. σ. κεφ. β'. [Sch. c. III. 448.]

Οὐ παντὸς τοῦ χρόνου, ἀλλὰ κατὰ τὴν εἰσηγένην διάστιξιν ἐν βιβ. μβ'. τιτ. η. διγ. υπέρων θεμ. ε. καὶ σ. ἡτοι βιβ. δ'. τιτ. η. κεφ. κε'. θεμ. ε. καὶ σ. [Sch. d. III. 448.]

τὸ ὄχημα τῆς ἀποκαταστάσεως] Τοῦ Ἀνωνύμου. Φησὶ καὶ βιβ. ν. τιτ. ιε'. διγ. οε'. ἡτοι βιβ. β'. τιτ. δ'. ὅτι ἀποκαθιστῶν δοκεῖ ὁ διδοὺς τῷ ἐνάγοντι, ὅπερ ἔμελλεν ἔχειν μὴ διασαμένος. καὶ ἐν τῷ τέλει τοῦ αὐτοῦ τιτ. ὅτι ἀποκαθιστᾶ ὁ μὴ μονὸν τὸ οὐδα, ἀλλ' ὁ τὴν αἴτιαν καὶ τὴν τύχην καὶ ὅλος τὸ δικαιον αὐτῷ διδούς. ἀλλὰ καὶ σημαίνει τὴν τῆς ὀρχαῖς ρυμῆς ἐπανάληψιν, περὶ οὐ διαλαμβάνει καὶ βιβ. β'. τιτ. β'. κεφ. κβ'. κγ'. ἀνάγνωσθι καὶ κεφ. ιδ'. [Sch. e. III. 448.]

καὶ ἐπὶ τῆς περὶ βίας παραγγελίας] Ἐφ' ὧν θεμάτων τῆς δεσποτείας τῶν προγμάτων οὐσης ἐμῆς κινῶ ἥπτων τὴν φυσικὴν κατοικήν, ἐπὶ τούτων ἡ προσωπικὴ ἀγωγὴ καὶ τοὺς πρὸ προκατάρξεως καὶ τοὺς μετὰ προκατάρξιν γενομένους καρποὺς ἀπαιτεῖ δικαιος καὶ ἀγνοῶς, καὶ ἔτει θεμ. ξ. καὶ τὸν ἔκειτο Κύριλλον, καὶ θεμ. ζ. καὶ τὸν ἔκειτο Παλαιον. [Sch. f. III. 448.]

Καὶ τὸ οὐδὲ βί ίντερδικτον ἀποκαταστατικὸν ἔστι, καὶ διὰ τοῦτο ἀπαιτεῖ πάντας τοὺς καρπούς. Τοῦ Ἀνωνύμου. Ότι γάρ τὸ οὐδὲ βί καὶ πᾶσαν χρηματοτηταν καὶ καρπούς καὶ κινητὰ ἀπαιτεῖ, ἀφ' οὐ τις ἐκβληθῇ, εἰ καὶ τὰ μάλιστα ἐν τοῖς ἄλλοις ίντερδικτοις, ἀφ' οὐπέρ οὐδοθῶσιν, οἱ καρποὶ φέρονται, καὶ οὐχ οἱ πρὸ τούτου ληφθέντες, ἔγνως βιβ. μγ'. τιτ. ιε'. διγ. α'. θεμ. κδ'. καὶ κε'. ἡτοι βιβ. δ'. τιτ. β'. κεφ. κε'. ἔτει καὶ τιτ. α'. τοῦ αὐτοῦ βιβ. διγ. γ'. ἡτοι βιβ. μη'. τιτ. ιδ'. κεφ. γ'. [Sch. f. III. 449.]

Κυρίλλον. Η Φαβιανὴ καὶ ἡ Ἰμφακτος, δι' ἡς ἀνασχέσται, τὰ κατὰ περιγραφὴν τῶν δανειστῶν ἐκποιηθέντα, καὶ τὸ οὐδὲ βί ίντερδικτον, καὶ ἡ μέτους καύσα καρποὺς ἀπαιτεῖ, καὶ ὁ ἄκτιο μόραν ποιησῃ. [Sch. f. III. 449.]

δικαστὴ τὸ φόβον παραδεδωκώς], Στεφάνον. Ἐπὶ τῆς μέτους καύσα καὶ μόραν ὁ ἄκτιο ποιησῃ περὶ τὸ ἀναλαβεῖν τὸ οἰκεῖον πρᾶγμα, ἐτοίμως ἔχοντος τοῦτο ἀποδοῦναι τοῦ ὁσον, ὅμως οὐδὲν ἡτοι πάντας ἀπαιτεῖ τοὺς καρπούς, τούτους καὶ τοὺς μετὰ προκατάρξιν ἀπαιτεῖ καρπούς. καὶ ἔτει βιβ. μδ'. τιτ. β'. κεφ. λα'. καὶ τελευτ. [Sch. g. III. 449.]

Τοῦ Νικιέως. Καὶ ἐπὶ τῆς μέτους καύσα οὐ μόνον τὸ πρᾶγμα, ἀλλὰ καὶ τοκετὸς καὶ καρπός, καὶ πᾶσαν καύσα ἀποδίδοται, ὡς ἔγνως βιβ. δ'. τιτ. β'. διγ. ιβ'. ἡτοι βιβ. ι'. τιτ. β'. σήμερον καὶ μετὰ προκατάρξιν ἀπαιτεῖ καρπούς. καὶ ἔτει βιβ. μδ'. τιτ. β'. κεφ. λα'. καὶ τελευτ. [Sch. h. III. 449.]

εἰ μὴ καὶ τοὺς καρποὺς λάβῃ] Καὶ ἐντοῦθα πάντας. ἡγαρ μέτους καύσα ἀποκαταστατική ἔστι, καὶ διὰ τοῦτο III. 449.]

Item qui indebitum fundum solvit³⁾, vel qui mortis causa donavit⁴⁾, fructus petit.

3) qui indebitum fundum solvit] Innominati. Similiter de indebito libro 12. tit. 6. dig. 15. et 65. seu lib. 24. tit. 5. nec vero usuras petit, ut lib. 4. Cod. tit. 5. const. I. seu lib. 24. tit. I. cap. 68.

4) qui mortis causa donavit] Enantiophanis. Et fructus et omne incrementum, ut lib. 12. tit. 4. dig. 12. seu lib. 24. tit. I. cap. 12. Qui autem rem donatam vindicat, exceptione submoveatur, donec impensas necessarias et utiles in eam factas praestiterit, ut lib. 39. tit. 6. dig. 14. seu lib. 47. tit. 3.

Faviana quoque actione, et in factum actione, qua in fraudem creditorum alienata revocantur, fructus petuntur⁵⁾. Verbum restitutionis⁶⁾ fructus quoque significat et in interdicto unde vi⁷⁾. Item qui metus causa rem tradidit⁸⁾, non videtur illam recipere, nisi et fructus consecutus sit⁹⁾: nec mora sua ei nocet¹⁰⁾.

5) fructus petuntur] Tam ante litem contestatam percepti, quam postea, ut lib. 49. tit. 6. cap. 2.

Non totius temporis, sed secundum distinctionem, quae affertur lib. 42. tit. 8. dig. ult. them. 5. et 6. seu lib. 9. tit. 8. cap. 25. them. 5. et 6.

6) verbum restitutionis] Innominati. Libro quoque 50. tit. 16. dig. 75. seu lib. 2. tit. 2. dicitur: Restituere is videtur, qui reddit actori, quod habitus erat, si controversia ei facta non esset. Et in fine eiusdem tituli: Restituit, qui non solum corpus, sed etiam qui causam et conditionem, totumque ius restituit. Significat etiam pristinae possessionis restitutionem, de qua agitur et lib. 2. tit. 2. cap. 22. 23. Lege et cap. 14.

7) et in interdicto unde vi] In quibus casibus naturalem possessionem revoco, cum proprietas rei mea sit, in his actione personali fructus tam ante litem contestatam, quam postea percepti iure et cum effectu petuntur. Et quare them. 6. et ibi Cyrillum, et them. 7. et ibi Antiquum.

Interdictum unde vi restitutorium est, ideoque omnes fructus eo petuntur. Innominati. In interdicto unde vi enim venire et omnem utilitatem, et fructus, et res mobiles, ex quo quis vi deiectus est, licet in ceteris interdictis, ex quo edita sunt, non retro percepti veiant, didicisti lib. 43. tit. 16. dig. 1. them. 24. et 25. seu lib. 60. tit. 17. cap. 7. Quaere et tit. I. eiusdem libri, dig. 3. seu lib. 58. tit. 14. cap. 3.

Cyrilli. In Favianā actione et in factum, per quam quae in fraudem creditorum alienata sunt, rescinduntur, et in interdicto unde vi, et metus causa actione, veniunt omnes fructus, quamvis actor moram fecerit.

8) qui metus causa rem tradidit] Stephani. In actione quod metus causa, quamvis actor moram fecerit in recipienda re sua, cum reus eam reddere paratus esset, nihilominus omnes fructus veniunt, id est, etiam post moram actoris percepti.

Nicaei. Etiam in actione quod metus causa non solum res, sed etiam partus et fructus, et omnem causa restitutur, ut didicisti lib. 4. tit. 2. dig. 12. seu lib. 10. tit. 2. Hodie fructus quoque post litem contestatam percepti veniunt. Et quaere lib. 44. tit. 2. cap. 91. et ult.

9) nisi et fructus consecutus sit] Hoc quoque casu omnes. Actio enim quod metus causa restitutoria est, ideoque fructus omnes in eam veniunt, ut lib. 10. tit. 2. cap. 12.

οὐ ζημιοῦται — ἡ περιέσεως] Τοῦτο ἔκυον καὶ εἰς τὴν βίαν, καὶ εἰς τὸν φόβον, καὶ εἰς πᾶσαν ἀποκατάστασιν. [Sch. i. III. 449.]

‘H^m) ἐξ στιπουλάτον οὐκ ἀπὸ ὑπερθέσεως, ἀλλὰ μετὰ προκάταρξην ἀπαιτεῖ καρπούς. ἡ ἐξ ἐμπτω ἀπαιτεῖ, καὶ ἐπὶ τῆς κοινωνίας κοινοποιοῦνται.

ἡ ἐξ στιπουλάτον] “*Ητοι ἡ ἀπλῶς ἐξ στιπουλάτον, ἀλλὰ μήρη ἡ περὶ τόκων, καὶ ἔχει κεφ. 3'. Θεμ. β'. [Sch. k. III. 449.]*

Στεφάνου. Ἐπὶ τῶν στρικτῶν μόνους τοὺς μετὰ προκαταρξην καρπούς ὁ ἄκτωδ δύναται ἀπαιτεῖν, εἰ καὶ πρὸ τῆς προκαταρξης αὐτῆς μόρα παρὰ τοῦ φέου γένηται. [Sch. k. III. 449.]

Κυριλλου. Ἐάν διὰ τῆς ἐξ στιπουλάτον ἀπαιτῶ τὸ μὴ γενόμενον πτώς ἐμόγ, καρπούς οὐδὲ μετὰ μόραν ἀπαιτῶ, εἰ τοὺς μετὰ προκαταρξην. [Sch. k. III. 449.]

Ιωάννου. Τὸ πρῶτον θέμα τοῦ γ'. κεφ. παρίστησι, τὴν ἐκ τεοταμέντο στρικτῶν οὐσαν ἀπαιτεῖν τοὺς μετὰ μόραν πρὸ προκαταρξης γενόμενους, καὶ τὸ ιδ. κεφ. καὶ τὸ λθ'. κεφ. [Sch. k. III. 449.]

Τοῦ αὐτοῦ. Ἔξ ὧν ἐν τῷ παρόντι τίτλῳ ἀνέγνως, συνήγαγον, ὅτι αἱ βόνα φίδε ἀγωγαὶ τόκους τοὺς μετὰ μόραν, καρπούς δὲ τοὺς μετὰ προκαταρξην ἀπαιτοῦσιν. [Sch. k. III. 450.]

Σημείωσι, ὅτι ἐπὶ τῆς ἐπερωτήσεως οὐκ ἀπὸ ὑπερθέσεως, ἀλλὰ ἀπὸⁿ) προκαταρξης ἀπαιτοῦνται καρποί. σημείωσι δὲ καὶ τὴν ἔξειραν παραγαγήν τοῦ Ιωάννου παραδούσαν, πῶς αἱ βόνα φίδε ἀγωγαὶ ἀπαιτοῦσι καρπούς, καὶ πῶς αἱ στρικταὶ. [Sch. k. III. 450.]

ἡ ἐξ ἐμπτο] “*Ἡ μὲν ἐξ ἐμπτω πάντας τοὺς τοῦ πράγματος ἀπαιτεῖ καρπούς, δηλαδὴ τοὺς μετὰ τὸ σύμφωνον, ὡς ἐν τῷ γ'. τῶν δὲ γέβους κατὰ βιβ. ἡ δὲ πρὸ σύκου μέρος ἀπαιτεῖ τῶν καρπῶν κατὰ ἀναλογίαν τοῦ μέρους, ὅπερ ἔκαστος ἔχει τῶν κοινωνῶν ἐπὶ τῷ πράγματι τῷ ποιῶτούντος, ἐπὶ τῆς κοινωνίας καὶ τῆς δεπόστης καὶ τοῦ quod vi aut clam ὑπερδίκτου ὑπερήποτε γενόμενοι καρποὶ καὶ καῦσαι ἀποκαθίσταται. [Sch. l. III. 450.]*

Ἐὰν τῆς δεσποτείας οὐσης ἐμῆς φυσικὴν ἀπαιτῶ τομήν, ὡς ἐπὶ παραθήκης καὶ τοῦ ἐν^{pp}) χρήσει δοθέντος, λαμβάνω καρπούς.

Καὶ ἐπὶ τοῦ βίᾳ ἡ λάθρα καρποὶ καὶ πᾶν πρᾶγμα ἀποκαθίσταται.

φυσικὴν — νομήν] Διπλῆ γάρ ἔστιν ἡ νομή, νόμιμός τε καὶ σωματική, ὡς βιβ. ζ. τοῦ κώδικος τιτ. λθ'. διατ. ε'. ἡτοι βιβ. γ. τιτ. β'. [Sch. m. III. 450.]

καὶ ἐπὶ τοῦ βίᾳ] Τοῦ Ἀγωνίμου. Κινέται γάρ εἰς τὸ διαφέρον τῆς ἀκτοῦ, ὅτε περὶ δουλειῶν, ἡ ὀδοσύφροντον, ἡ δεσποτείαν ἡ βλάβη γέγονε. σκοπεῖται δὲ τὸ διαφέρον ὄρκων τοῦ ἀκτοῦ, ἡ ἐν μηδὲνηται ὁμόσαι, διφικίλη τοῦ δικαιοτοῦ. ἡ δὲ ἀποκαταστάσις οὐτως ὀφελεῖ γένεσθαι, ὡς ἡμεῖς εἴναι η τοῦ ἐνόγοντος αἴσεσι, εἰ μὴ συνέβη γενέσθαι τὴν καινοτομίαν, ὡς βιβ. μγ'. τιτ. κδ. διγ. τε. Θεμ. ζ. ἡτοι βιβ. νγ'. τιτ. κγ'. κεφ. ιε. Θεμ. ζ. [Sch. n. III. 450.]

Εἶ δὲ καὶ ὑπερθεμένον σου διελέσθαι τὸν κοινὸν ἀγρὸν ἐγὼ γεωργήσω, μεριζόμεθα τοὺς καρπούς, ἐξαιρούμενης τῆς δαπάνης.

διειλέσθαι τὸν κοινὸν ἀγρόν] Ἐάν ἐμοῦ διελέσθαι βουληθέντος τὸν ἀγρόν, ἡ^m) σου μηδὲνασχομένου γεωργήσω αὐτόν, ἐπίκουοι εἰσον οἱ καρποὶ οὐδὲν ἡτοι μετὰ τῶν δαπανημάτων ὑπεξάρεσον. [Sch. o. III. 450.]

Κοινωνὸς μόραν ποιήσας εἰς τὸ διελέσθαι τὸν ἀγρόν εἰς τὸ μέρος καρπούς ἀπαιτεῖ, πάσα βόνα φίδε ἀγωγὴ τοὺς μετὰ τὴν ἐπ' αὐτοῖς γενόμενην δαπάνην. [Sch. o. III. 450.]

^{m)} Verba ἡ ἐξ στιπουλάτον usque ad verba ἀπαιτεῖ καρποὺς leguntur et in Sch. t. ad Basil. XXIII. 3. cap. 3. Fabr. T. III. p. 399. ⁿ⁾ Fabr. ἀπὸ πρὸ προκατάρξεως. Delendum est πρὸ ortum ex geminatione syllabae primae vocis προκατάρξεως. ^{pp)} Addidi ἐν. ο) Fabr. in marg. emendat καὶ σοῦ.

10) nec mora sua ei nocet] Hoc trahendum est et ad vim, et metum, et omnem restitutionem.

In actionem ex stipulatu¹¹⁾ non a die morae, L. 38. sed post item contestatam fructus veniunt. Actione §. 7. 8. 9. ex emto¹²⁾ fructus petuntur, et in societate D. XXII. 1. communicantur.

11) in actionem ex stipulatu] Id est, in actionem ex stipulatu simpliciter, nec vero in stipulacione usurarum. Et quaere cap. 9. them. 2.

Stephani. In strictis iudiciis actor fructus tantum post item contestatam petere potest, etiamsi ante item contestatam mora a reo facta sit.

Cyrilli. Si actione ex stipulatu petam, quod meum non fut, nec post moram fructus petam, nisi post item contestatam percepti sint.

Ioannis. Thema primum cap. 3. probat, in actionem ex testamento, quae stricta est, venire fructus post moram ante litis contestationem captos, et cap. 14. et 39.

Eiusdem. Ex his, quae in hoc titulo legisti, collegi, in bona fide iudiciis usuras post moram venire, fructus autem post item contestatam.

Nota, in stipulatione fructus venire non ex mora, sed post item contestatam. Nota et aliam adnotacionem Ioannis tradentem, quomodo fructus veniant in bona fide iudiciis, et quomodo in strictis.

12) actione ex emto] In actionem ex emto ve- niunt omnes fructus, id est, percepti post conventio- nem, ut habetur in lib. 8. de rebus. In actione autem pro socio veniunt fructus pro rata portionis, quam socii habent in re principali. In actione commodati et depositi, et in interdicto quod vi aut clam quandocun- que capti fructus et causae restituuntur.

Si cum proprietas mea esset, possessionem na- turalem¹³⁾ petam, ut in deposito et commodato, fructus consequar. §. 10.

In interdicto quoque quod vi¹⁴⁾ aut clam fru- et omnis causa restituitur. §. 11.

13) possessionem naturalem] Duplex enim est possessio, civilis et corporalis, ut lib. 7. Codicis, tit. 32. const. 10. seu lib. 50. tit. 2.

14) in interdicto quod vi] Innominati. Move- tur enim in id, quod actoris interest, cum circa servi- tute, aut usumfructum, aut proprietatem damnum fac- tum est. Aestimatur autem id, quod interest, per ius- iurandum actoris, aut si iurare non possit, officio iu- dicis. Restitutio autem ita fieri debet, ut conditio acto- ris eadem sit, quae futura esset, si opus novum factum non esset, ut lib. 43. tit. 24. dig. 15. them. 6. seu lib. 58. tit. 23. cap. 15. them. 6.

Sed et si cum moram faceres in fundo communi dividendo¹⁵⁾, eum coluero, fructus dividimus de- ductis impensis.

15) in fundo communi dividendo] Si fun- dum dividere velim, tu nolis, et colam, fructus nihi- lominus communes sunt deductis impensis.

Socius moram faciens in dividendo fundo in partem fructus petit. In omnibus bona fide iudiciis fructus praestantur deductis impensis.

L. 38. §. 15. Καὶ Ρ) ἐπὶ τῶν λοιπῶν καλῇ πλοτεῖ δγωγῶν πάν-
D. XXII. 1. τες οἱ καοποὶ δίδονται.

*καὶ ἐπὶ τὸν λοιπὸν] Τοῦ Ἑγαντοφανοῦς. Οὐ μόνον
οἱ καρδιοί, ἀλλὰ καὶ ὁ τοκετός καὶ πάσα καύσα, ὡς βιβ. 15'.
τιτ. γ., διγ. α'. Θεμ. 15'. ἦτοι βιβ. 1γ'. τιτ. β'. ὁ γαρ τόκος
ἀπὸ μοσαὶ, ὡς διγ. λβ'. Θεμ. β'. [Sch. p. II. 450.]*

Στεφάνου ^{q).} Ἐπὶ πάσης βόνα φίδε ἀγωῆς οἰωνδήποτε γενόμενοι^{r)} καρποὶ ἀπαιτοῦνται^{s)}. τόκοι δὲ εἰ μὴ ἀπὸ μόρας οὐκ ἀπαιτοῦνται, ὡς ἀνωτέρῳ μεμφθηκας ἐν τῷ λβ. διγ. γεμιώμενοι καὶ^{t)} μη συναρπαγῆς ἐκ τού λδ. διγ. u) [Seh. p. III. 450.]

L. 39. λθ'. Μοδεστιν. "Ιππων μὲν ληγατευθέντων ἀπὸ¹
D. eod. ὑπερθέσεως ἡ γονὴ κεχρεώστηται. ἵπποφορβίον δὲ ἡ
ἀγέλης ληγατευθείσης καὶ χωρὶς ὑπερθέσεως ἡ γονὴ²
δίδοται.

ἥ γονή διδοται] Οὐχ ὡς καῦσα ἀπαιτεῖται, ἀλλ᾽ ὡς πρωτότυπον. [Sch. q. III. 451.]

L. 40. μ'. Ἰδεμ. Μέχρις οὗ πραθῇ τὸ ξνέχυρον, δ τό-
D. eod. κος συλλογίζεται.

μέχρις οὗ προσήγεται τὸ ἔνεχόν τον, τόκος αὐτῶν συμψηφίζεται· μετὰ γάρ την πρᾶσιν τῶν ἔνεχών τον ὁ τόκος θαύμαται τοῦ τρέχειν.
[Sch. II. 451.]

*Κυριλλου. Ἀφ' οὗ παλήσει τὸ ἐνέχυρον ὁ δανειστῆς,
μειοῦνται οἱ τόκοι.* [Sch. x. III. 451.]

Τού Αγωνίμουν. Άηδον δέ, οτι κατά τὴν ἀναλογίαν τῆς ποσότητος, ἡς ἐπράθη τὸ ἐνέργον, εἰ δὲ μὴ δυντῆθη τὸ τίμωμα λαβεῖν, οὐκ ἔλευθερούται ὁ δεδίτωφ, ὃς μετὰ λογισμοῦ βίβ. κ'. τιτ. 5. διγ. 9. ἥποι βιβ. κε. τιτ. 5. δ. ἀναγνωθεὶς καὶ βιβ. 17. τιτ. 6. διγ. κδ. θεμ. γ'. καὶ διγ. μβ'. ἥποι βιβ. κε. τιτ. α. [Sch. r. III. 451.]

Τουτέστιν, ἐφεῖται καὶ αὐξέται. ὁ δὲ πραθῆ, ἵσταται. ἴσταται δέ, ἐδώ εἰς ἴσον τίμημα τῷ κρέει τὸ ἐνέχυρον πραθῆ· εἰ γάρ εἰς ἔλαπτον, ἐπεὶ τῷ ἔλεπτόντι πρὸς ἀναπλήρωσιν τοῦ κρέους ὁ τόκος τρέχει. [Sch. r. III. 451.]

L. 41. pr. μα'. "Ιδει. Ο τῇ ἐκκλήσῃ δικάζων τῆς κατὰ τοῦ
D. eod. ἐπιτρόπου ὀγκωγῆς, ἐὰν εὐρῃ τὸν ἐπίτροπον δι' ὑπέρ-
θεσιν ἐκκαλεσάμενον, δύναται καταδικάζειν αὐτὸν εἰς
τὸν τόκον τοῦ μέσου χούρου.

δὸς τῇ ἐκκλήσῃ τῷ δικαίῳ] Στεφάνου. Ἐπίδοπος ἐνα-
χθεὶς τῇ τουτέλαις κατειδίκασθη, καὶ καταδίκασθεὶς ἐκκλήσῃ
ἔχοντος, βουλόμενος ὑπερθέσθαι τὴν ἀπάτην. λέγει ὁ
Μοδεστῖνος. Χρὴ τὸν τὴν ἐκκλησίαν δικαζόντα καταδίκασεν αὐ-
τὸν εἰς τοὺς τόκους τοῦ δραμότος χρόνου διὰ τὴν ὑπέρθεσιν.
[Sch. s. III. 451.]

Τοῦ Ἀγωνύμου. Ἀνάγνωθι βιβ. μβ. τὸ τέλος τοῦ α'. τιτ.
η̄τοι βιβ. δ'. τιτ. γ'. κεφ. ξα'. καὶ βιβ. με'. τιτ. α'. διγ. εκβ'.
Θεμ. προτελευτ. [Sch. s. III. 451.]

§. 1. Ἐὰν τοῦ δανειστοῦ θέλοντος τὸ πᾶν, ὁ χρεώστης μέρος προσαγάγῃ, καὶ μὴ δεχομένου αὐτὸς σφραγίσῃ καὶ ἀπόθηται, οὐ κονφίζεται τῶν τόκων, εἰ μὴ ἄρα ἐπὶ τῷ μερικῷ καταβαλεῖν ἐδανειστο.

ἔάν τοῦ δανειστοῦ θέλοντος] Στεφάνου. Λούκιος
Τίτος φ. μ. χρεωστῶν ἀπό κεφαλαίου καὶ τόκου προσῆγεν
π. μ. τῷ δανειστῇ. Ο δανειστὴς οὐκ ἐδέξατο, λέγων, ὅτι εἰ
μή τελείων μοι προσεγγίζεις, οὐ δέχομαι. ὃ δὲ Λούκιος Τί-
τος τὸ π. μ. σφραγίδια απέθετο. τὸ ζητούμενον, εἰ τῶν π.
τουτῶν τρέχουντος οὐδὲν ἦτον οὐ τόκος τοῦ δανειστοῦ καὶ μετά

In ceteris quoque¹⁶⁾ bonae fidei iudiciis fructus omnes praestantur.

16) in ceteris quoque] Enantiophanis. Non solum fructus, sed et partus et omnis causa, ut lib. 16. tit. 3. dig. 1. them. 17. seu lib. 13. tit. 2. Usurae enim ex mora debentur, ut dig. 32. them. 2.

Stephani. In omni bonae fidei actione fructus quo-
cunque modo capti petuntur: usurae autem non nisi ex
mora petuntur, ut supra dicitisti in dig. 32. Nota,
nec te in errorem inducat dig. 34.

XXXIX. Modestin. Equis legatis, post moram foetus debetur. Equitio autem sive grege equorum legato, etiam citra moram foetus praestatur^{1).}

I) *foetus praestatur*] Non ut causa *praestatur*, sed ut *principale*.

XL. Idem. In eum diem, quo pignus distractum est¹), usurae reputantur.

1) in eum diem, quo — distractum est] In eum diem, quo creditor pignus distraxit, usurae ei computantur: nam post distractionem pignorum usurae currere desinunt.

Cyrilli. Ex quo creditor pignus distraxit, usurae minuantur.

Innominati. Manifestum autem est, pro rata summae ex venditione pignoris redactae. Quodsi pretium consequi non poterit, debitör non liberatur, ut cum ratione dicitur lib. 20. tit. 6. dig. 9. seu lib. 25. tit. 7. Lege et lib. 13. tit. 7. dig. 24. them. 3. et dig. 42. seu lib. 25. tit. 1.

Id est, remittitur et augetur. Ex quo vero pignus distractum est, cessat. Cessat autem, si premium redatum aequet quantitatem debitam: ceterum residuum nomine donec omnis pecunia soluta sit, usura currit.

XLI. Idem. Qui de appellatione cognoscit¹⁾ actione tutelae instituta, si tutorem morandi causa appellationem interposuisse animadverterit, in usuras medii temporis eum condemnare potest.

I) qui de appellatione cognoscit] Stephani.
Tutor tutelae iudicio conventus condemnatus est, et
condemnatus appellavit morandi causa. Modestinus ait,
iudicem appellationis eum condemnare debere in usuras
praeteriti temporis propter moram.

Innominati. Lege lib. 42. tit. 1. in fine, sed lib. 9. tit. 3. cap. 61. et lib. 45. tit. 1. dig. 122. them. penult.

Si cum creditor paratus esset²⁾ totum debitum suscipere, debitor partem obtulerit, coque non accipiente obsignaverit et deposuerit, usuris non exoneratur³⁾, nisi ea lege pecuniam mutuam sumserit, ut per partes solvi possit.

2) si cum creditor paratus esset] Stephan. Lucius Titius cum centum deberet, sortis et usurarum nomine octoginta nummos creditor obtulit. Creditor autem accipere recusavit, dicens, se ea nolle accipere, nisi integrum summam offerret. Lucius Titius autem octoginta obsignavit et depositum. Octoginta et

p) L. 38. §. 15. D. h. t. totidem verbis legitur in Sch. g. ad Basil. XIV. 1. cap. 10. Fahr. T. II. p. 177. edit. nostr. T. II. p. 82. Pro πάντες tamen schol. habet ἄπαντες. q) Haec Stephani adnotatio plenior legitur omisso Stephani nomine in scholio g. laudato. r) Schol. γενομένης. s) Schol. addit πρὸς ὑπερθέσεως. t) καὶ Schol. omittit post σημειώσαι. u) Schol. g. addit: λέγει γὰρ αὐτῷ· οἱ τάκου τέλοις προτάπῃ ἀπένοιαν διῆται ταῦτα καὶ τοῦτο τέλος.

τὸν σφραγίδων καὶ ὀποθέσθαι ταῦτα τὸν Τίτιον, καὶ λέγει
ὅ Μοδεστῖος, τόκονς αὐτὸν καὶ τούτων οὐδὲν ήττον ἀπαι-
τεῖσθαι τῶν οὐ, πλὴν εἰ μὴ ἡδα συνεφάνησαν ἐξ ἀρχῆς,
ώςτε δύνασθαι αὐτὸν εἰς καταβολὴν τέμνειν τὸ χρέος. [Sch. t.
III. 451.]

οὐ κονφίζεται τῶν τόκων] Εἴ μὲν βούλει, εἰπὲ τὸ
παρὸν θεμ. καὶ τὸ τοῦ κα. κεφ. τοῦ α'. τιτ. καθὼς ἐν τῷ
κα. κεφ. ἐρμηνεύει ὁ Στεφανός· εἰ δὲ μή, τοῦτο μὲν κατὰ
ἀποβίουν εὐπέ, ἐκεῖνο δὲ φιλαγάθως, καθὼς καὶ ἀπὸ αὐτοῦ
ἔρτως ἐμφαίνεται. [Sch. u. III. 451.]

Τοῦ Ἐγαντιοφαγοῦς. Ἀνάγγυωθι τὸ τέλος τοῦ α'. διγ.
καὶ τὸ τέλος τοῦ γ'. τιτ. τοῦ ιῆ. βιβ. ἥτοι βιβ. ιθ'. τιτ. γ'.
κεφ. η'. κατὰ τοῦτο δὲ γόρει τὸ εἰσημένον η'. διγ. ἀνάγγυωθι
βιβ. ιθ'. τιτ. α'. διγ. κα. ἥτοι τιτ. α'. κεφ. κα. τοῦ παρόν-
τος βιβ. ὅτι φιλαγάθως ἀναγκάζεται ἐν μέρει ὑποδεῖσθαι.
[Sch. u. III. 451.]

*Ἐὰν ὁμολογήσω διδόναι τὸ δάνειον μετὰ τῶν
συνδοξάντων τόκων, καὶ μή ἔστι δῆλον, περὶ ποίων
συνεφανῆθη, οὐκ ἀπαιτοῦνται.

ἐὰν ἔμολογήσω] Στεφάνου. Ἐδανείσατό τις παρά-
τυος, καὶ οὐδὲν περὶ τῶν τόκων συνεδοξε. χειρόγραφον δὲ
ποιῶν οὐτιστας καὶ ἀποδώσω Καλάνδαις Ἰανουαρίου
μετά καὶ συναρεσάντων τόκων μεταξὺ ἡμῶν. τὸ ξητούμενον,
ἄφα ἐκ τούτου τοῦ χειρογράφου δύναται τόκων ἀπαιτηθῆναι,
καὶ ποιος ἡδα τόκους ἀπαιτεῖται; λέγει ὁ Μοδεστῖος· Εἴ
μή δῆλον ἔστι, ποίων ἐν τῷ χειρογράφῳ τόκων ἐμμηνούσεν,
οὐκ ἀπαιτεῖται τόκους. τοῦτο δὲ αὐτὸν καὶ ἐν τῷ λα'. διγ.
φθάσας εἶπεν ὁ Οὐλπιανός, ὃν ἀδόξιστος οὐκ ἔρωται τόκος.
[Sch. x. III. 452.]

μδ'. *Ιδεμ. Οἱ μετὰ τὸ προσπορισθῆναι τὴν δε-
σποτείαν τοῦ ληγάτου ἐκ τῆς γῆς λαμβανόμενοι καρ-
ποὶ τῷ ληγαταρίῳ διαφέρουσιν, εἰ καὶ τὸ πλεῖστον
τοῦ ἐνιαυτοῦ μέρος ἔξηκε πρὸ τῆς προχωρήσεως.

οἱ μετά τὸ προσπορισθῆναι] Στεφάνου. Λέγει
ὅ Μοδεστῖος, οὗσοι ἀν ληφθῶσι καρπού, μεθὸ ἄν λάβῃ τὸν
ἄγρον ὁ φιδείκομψοςσάριος, αὐτὸν γίνονται τοῦ φιδείκομψο-
σάριου, καὶ τα μάλιστα τὸ πολὺ τοῦ ἐνιαυτοῦ παρεδόσαμε
μέρος, ποὺν ἄρξεται αὐτῷ ἀρμόζειν τὸ φιδείκομψον. [Sch. y.
III. 452.]

Τοῦ Ἀνωνίμου. Ὄτε τὴν ἵν φέμι κανήσει· ἐπὶ γάρ τῆς
περσοναλίας μόρων ζητοῦμεν. ἀνάγνωθι βιβ. λ'. τὸ τέλος τοῦ
λ'. διγ. ἥτοι βιβ. μδ'. τιτ. α'. καὶ βιβ. μα'. τιτ. α'. διγ. μ'.
ἥτοι βιβ. ν'. τιτ. α'. καὶ βιβ. σ'. τοῦ καδ. τιτ. μζ'. διατ. δ'.
ἥτοι βιβ. μδ'. τιτ. β'. κεφ. τελευτ. [Sch. y. III. 452.]

Ζήτει βιβ. μδ'. τιτ. α'. κεφ. γ'. θεμ. τελευτ. καὶ γίνωσκε,
ὅτι κακῶν καὶ τὸ πιστὸν ἀνεῖπε τὸ τελευταῖον κεφ. τοῦ β'. τιτ.
τοῦ μδ'. βιβ. [Sch. y. III. 452.]

μγ'. *Ιδεμ. *Ἐὰν τῷ δημοσίῳ καταβαλὼν ἐκχω-
ρηθῶ τὸ χρέος σου, τοῦ μετὰ τὴν ἐξ ἐμοῦ καταβολὴν
χρόνου τόκους οὐκ ἀπαιτῶ σε, εἰ μή ἔτυχες ἐπερω-
τηθεῖς.

ἐὰν — καταβαλὼν] Ἐὰν, ὁ φίσκος διαδέξηται τινα
δανειστας καὶ μὴ ἐπερωτήσῃς τόκους, οὐ δύναται δὲ καθο-
λικῶς τόκους ἀπαιτεῖν τοῦ χρονού τοῦ πρὸ τῆς διαδοχῆς τοῦς
μάντων. μετὰ τὴν διαδοχὴν καλῶς ἀπαιτεῖ. σωπηραν γάρ ὁ
φίσκος ἐπὶ τοὺς τόκους ἐπερωτήσῃς ἔχει. καὶ τοῦτο ἔστιν αὐτὸν
προγόνοιμον. σημέλωσαι, ὃν πλέον ἐνταῦθα φησι τοῦ εἰσημένου
ἐν τῷ ιζ. διγ. [Sch. z. III. 452.]

Κυρίλλου. Ἐὰν χρέος ἐκχωρήσει μοι ὁ φίσκος, οὐκ ἀπαιτῶ
τόκους ἀνεπερωτήτους. [Sch. z. III. 452.]

τῷ δημοσίῳ] Ὅστις προνόμιον ἔχει ἀνεπερωτήτους τό-
κους ἀπαιτεῖν. [Sch. a. III. 452.]

τόκοντος οὐκ ἀπαιτῶ σε] Τοῦ δημοσίου γάρ τὸ προ-
νόμιον ἔγω ὁ ἰδιώτης ἔχειν οὐ δύναμαι, εἰ μὴ μοι ἰδιῶς
ἔξεχωρήθη. καὶ ζήτει βιβ. θ'. τιτ. θ'. κεφ. γ'. καὶ βιβ. κε.
τιτ. δ'. κεφ. ιγ'. καὶ βιβ. θ'. τιτ. θ'. κεφ. ζ'. [Sch. b. III. 452.]

octoginta usurae nihil minus creditori currant, etiam postquam Titius ea obsignaverit et deposuerit. Et Modestinus ait, eius quoque pecuniae usuras nihil minus ab eo exigi, nisi ab initio convenerit, ut liceret partulatim debitum exsolvere.

3) usuris non exoneratur] Si velis, huic the-
mati et capiti 21. tit. I. adhibe interpretationem Ste-
phani: sin minus, dicas, hoc obtinere secundum iuris
subtilitatem, illud autem secundum benignitatem, ut et
ibidem nominatim ostenditur.

Enantiophanis. Lege finem digest. I. et finem tit. 3.
lib. 18. seu lib. 19. tit. 3. cap. 8. et secundum hoc in-
tellige dictum dig. 8. Lege lib. 12. tit. I. dig. 21. seu
tit. I. cap. 21. huius libri, quod humanitatis ratione
partem accipere cogatur.

Si promisero⁴⁾, me pecuniam mutuam soluturum L. 41. §. 2.
cum usuris, quae inter nos placuerunt, et non appa- D. XXII. 1.
reat, de quibus usuris convenerit, peti non possunt.

4) si promisero] Stephani. Quidam mutuam pe-
cuniam ab aliquo acceperat, nec quidquam de usuris
convenerat. Sic autem in chirographo perscriperat:
Ille accepi a te nummos centum, quos tibi reddam Ka-
lendis Ianuariis cum usuris placitis inter nos. Quaerit-
tur, an ex eo chirographo usurae peti possint, et quae?
Modestinus ait, si non appareat, de quibus usuris in
chirographo mentio facta sit, peti eas non posse. Idem
in dig. 31. supra iam dixit Ulpianus, usuras, quibus mo-
dus adiectus non est, non valere.

XLI. Idem. Fructus, qui post acquisitum¹⁾ ex L. 42.
causa legati dominium ex terra percipiuntur, ad le- D. eod.
gatarium pertinent, licet maior pars anni ante quam
dies cederet, praeterierit.

1) fructus, qui post acquisitum] Stephani.
Modestinus ait, fructus perceptos, postquam fundum
fideicommissarius accepere, fieri fideicommissarii, licet
maior pars anni praeterierit, ante quam ei fideicommis-
sum competere.

Innominati. Cum in rem egerit: nam in personali
actione moram quaerimus. Lege lib. 30. dig. 90. in fine
seu lib. 44. tit. I. et lib. 41. tit. I. dig. 40. seu lib. 50.
tit. I. et lib. 6. Codicis, tit. 47. const. 4. seu lib. 44.
tit. 2. cap. ult.

Quaere lib. 44. tit. I. cap. 90. thēm. ult. et discas,
tam illud, quam praesens caput sublatum esse capite
ult. tit. 2. lib. 44.

XLIII. Idem. Si me solvente¹⁾ fisco²⁾ debitum L. 43.
tuum, fiscus mihi cesserit nomen tuum, temporis post D. eod.
solutionem a me factam praeteriti usuras a te non
petam³⁾, nisi eas stipulanti sponderis.

1) si me solvente] Si fiscus successerit ei, qui
mutuam pecuniam dederat, neque usuras stipulatus sit,
Procurator fisci temporis, quod ante successionem ces-
sit, usuras petere non potest: postquam autem succes-
sit, recte eas petit. Fiscus enim tacitam usurarum no-
mine stipulationem habet. Et hoc eius privilegium est.
Nota, hoc loco plus dici, quam in dig. 17.

Cyrilli. Si fiscus debitum mihi cesserit, usuras non
petam in stipulationem non deductas.

2) fisco] Qui privilegium habet, ut usuras petat,
etiamsi in stipulationem deductae non sint.

3) usuras a te non petam] Nam privilegium
fisci ego privatus habere non possum, nisi specialiter
mihi cessum sit. Et quaere lib. 9. tit. 9. cap. 3. et lib. 25.
tit. 4. cap. 13. et lib. 9. tit. 9. cap. 7.

L. 44. μδ'. Ἰδεμ. Αντὶ τόκων οὐκ ἔξεστι ποιητὴν ἐπερω-
D. XXII. 1. τῷν ὑπέρ τὸν νόμιμον τόκον.

ἀν τὸ τόκων] Στεφάνου. Οὐδέτες δύναται πρόστιμον ἐπερωτᾶν ὑπερβαίνον τὸν λεγίτιμον τόκον, λέγω δῆ τὴν ἡμετ-
κατοστήην. τοῦτο δὲ νότον, ὅταν βουλόμενος περιγγάψῃ τὴν
διάταξιν ἀντὶ τόκων πρόστιμον ἐπηρώτησεν. [Sch. c. III. 453.]

Οὐ μόνον ἀντὶ τόκων ποιήν, ἀλλ' οὐδὲ τόκον ὑπέρ τὸ
νόμιμον, εἰ μὴ ἐπὶ τινῶν θεμάτων. καὶ ἔτει κεφ. σ'. καὶ ξδ'.
[Sch. c. III. 453.]

L. 45. με'. Πομπων. Ὁ ἀνὴρ ἢ ἡ γυνὴ λαμβάνοντες
D. eod. καρπὸν ἔξ ὥν ἀλλήλοις ἐδωρήσαντο προγμάτων, εἰ
μὲν ἀπὸ καμάτων τοῦ λαβόντος τὴν δωρεὰν ἐκτήθη
ὅ καρπός, αὐτοῦ γίνεται· τυχὸν γάρ αὐτὸς ἔσπειρεν.
εἰ δὲ διπλῶν ἡ ὄλην ἔκοψεν, οὐ γίνεται, ἐπειδὴ μήτε
ἄλλον καλῇ πίστει νομέως· οὐ γάρ ἀπὸ ἔργου αὐτοῦ
ὅ τοιοῦτος καρπὸς γίνεται.

ὅ ἀνὴρ ἢ ἡ γυνὴ] Στεφάνου. Εἰ καὶ ὄργηστος ἔστιν
ἡ μεταξὺ τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῆς γυναικὸς ἐν συνεστώτῃ τῷ γάμῳ
γενομένη δωρεά, πλὴν ἀλλ' οἱ καρποὶ οἱ ληφθέντες ἐκ τῶν
δωρηθέντων προγμάτων τῷ ὄλην ἐκ τῆς γυναικός, ἢ τῇ
γυναικὶ ἐκ τοῦ ἀνδρὸς, εἰς κέρδος προχωρουντο τοῦ δεξαμένου
τοῦ δωρεᾶν· καρποὺς δὲ λέγω ἔκπινος, οὐς ὁ τὴν δωρεὰν
λαβὼν ἀπὸ καμάτων οἴκεται ἐκτήσατο. εἰ γάρ διπλῶν ὄλην,
τούτῳ εἰς κέρδος τοῦ λαμβάνοντος οὐ προχωρεῖ. ταῦτα νόμον
καὶ περὶ βούν φίδε νομέων. [Sch. d. III. 453.]

Ἰωαννον. Ἰσως γάρ οὐδὲ ἔνι^{v)} κακῇ πίστει νομέεις δ ἀνήρ,
ἐπει καν ἀποθάνῃ ἡ γυνὴ ἐπιμείνασσα τῇ δωρεᾷ, ἔργωται.
[Sch. d. III. 453.]

ἀπὸ ἔργου αὐτοῦ] Ἐρώτησις. Τί οὖν ἐναντιοῦται
τὸ κέ. διγ. ἐκεὶ γάρ καὶ τοὺς μὴ φάκτῳ αὐτοῦ, ἀλλ' ἔτερον
απαρένταις εἶπεν εἴναι τοῦ βούν φίδε νομέων; Λόγις. Άλλα
φαμεν, οὐτὶ ἐκεὶ περὶ σπειρομένων εἴπεν δ νομικός, καὶ ἐν
αὐτῷ τῷ κέ. διγ. δ. Ιουλιανὸς τῷ σάτι ἔχομαστο ὄμισται.
καὶ ἐστι μὲν αὐτὴ πιθανὴ ἡ ἀπολογία. ἐναντιοῦται δὲ ἡμῖν
τοῦ ἐναντιώτατον ἐστι τὸ θέμα. σημείωσαι αὐτὸ διὰ τὸ
καίμενον ἐν τῷ γ'. τῶν δὲ ιοντίδικος βιβ. τιτ. δ. διγ. ιγ'.
Πιανοὺς ἄρτῳ. [Sch. e. III. 453.]

Ἀνάγνωσθι διγ. κέ. καὶ βιβ. ζ. τιτ. δ. διγ. ιγ'. ητοι
βιβ. ιζ'. τιτ. δ. καὶ βιβ. κδ. τιτ. α'. διγ. ιγ'. ητοι βιβ. ι'.
τιτ. α'. Ἀνάγνωσθι τὸν Εναντιοφανῆ βιβ. μα'. τιτ. α'. διγ. ιη'.
ητοι βιβ. γ'. τιτ. α'. φησὶν γάρ, οὐτὶ δ καλῇ πίστει νομέεις
πάντας τοὺς καρπούς, καὶ οὐ μορούς, οὐς αὐτὸς ἔγωγχης,
κερδαίνει, ὅτε τῆς γῆς χωρισθῶν, ἐμφαίνει δὲ ποιὸν
οὐτὶ καλῇ πίστει νομέεις ἐστιν δ ἀληγ. ἐπὶ τοῖς τῆς
γαμετῆς αὐτῷ δωρηθεῖσιν. ἐν δὲ τῷ ιζ. διγ. τοῦ α'. τιτ.
τοῦ μα'. βιβ. ητοι βιβ. γ'. τιτ. α'. φησὶν, οὐτὶ δ^{w)} παρὰ τοῦ
ἀνδρὸς τῇ γυναικὶ δωρηθεῖσι οὔτε ταὶ τῶν προγμάτων αὐτῆς
προσποιεῖσι αὐτῆς· τούτῳ γάρ ἐπὶ τῶν καλῇ πίστει δουλεύον-
των κρετεῖ. ὅπερ δ. Κοβίδιας ἐπιλύμενος ὑπενθέτο τὸν δούλον
εἰδέναι τὸ ὀληθεῖς. ἀνάγνωσθι βιβ. κδ. τιτ. α'. διγ. ιζ'. καὶ
ιη'. ητοι βιβ. ι'. καὶ γνώσῃ, οὐτὶ τοὺς καρπούς κερδαίνει τοῦ
δωρηθέντος παρὰ τοῦ συνοικοῦντος προσώπου, οὐ μή τὰ
προσποιεῖσμενα διὰ τοῦ δωρηθέντος δούλου. [Sch. e. III.
453. sq.]

L. 46. με'. Οὐλπιαν. Τὸ^{ww)} δαπανώμενον περὶ τὴν συλ-
D. eod. λογήν τῶν καρπῶν μειοῖ αὐτούς.

τὸ δαπανώμενον] Στεφάνου. Καρπὸς ἔστι τὰ παρα-
λιμπανόμενα μετὰ τὴν ὑπεξαίρεσιν τῆς παρὸς αὐτοῦ γενομένης
δαπανῆς. [Sch. f. III. 454.]

Τοῦ Ἀνανίουν. Ὅμοιως μετὰ προσθήκης βιβ. ε'. τιτ. γ'.
ἐν τῷ τέλει τοῦ ιζ. διγ. ητοι βιβ. μβ'. τιτ. α'. [Sch. f.
III. 454.]

L. 47. με'. Σκαεβολ. Ὁ τοῦ ἀντιδίκου ὑπερτιθεμένου
D. eod. ξτοιμος ὡν ἐναγθῆναι, οὐ ποιεῖ ὑπέρθεσιν.

XLIV. Idem. Loco usurarum¹⁾ non licet poenam stipulari ultra legitimū usurarū modūm.

1) loco usurarum] Stephani. Nemo poenam stipulari potest, quae usuras legitimas excedat, semisses scilicet. Hoc autem accipe, cum quis constitutionem circumvenire volens pro usuris poenam stipulatur.

Non modo pro usuris poenam, sed neque usuras supra licitū modūm, exceptis quibusdam casib⁹. Et quaere cap. 70. et 64.

XLV. Pompon. Vir et uxor¹⁾ fructus percipientes ex rebus, quas sibi invicem donarunt, si quidem ex suis operis donatarius eos acquisierit, suos facit, puta si eos severit. Si vero pomum decerpserit, aut silvam ceciderit, eius non fit, quia neque alius bonaē fidei possessoris: non enim ex facto eius²⁾ is fructus nascitur.

1) vir et uxor] Stephani. Quamvis donatio inter virum et uxorem constante matrimonio facta inutilis sit, fructus tamen percepti ex rebus marito ab uxore, vel uxori a marito donatis lucro eius cedunt, qui rem accepit: fructus scilicet, quos donatarius suis operis acquisierit. Nam si pomum sit, lucro eius, qui cepit, non cedit. Hoc accipe et in bonaē fidei possessoribus.

Ioannis. Fortasse enim maritus malae fidei possessor non erat, quoniam si mulier perseverans in donatione decesserit, valet donatio.

2) ex facto eius] Interrogatio. Num obstat digestum 25.? Ibi enim fructus quoque, qui non facto eius, sed alterius sati sunt, bonaē fidei possessoris esse dicuntur. Solutio. Verum ibi Iureconsultus loquitur de fructibus satis, et eodem digesto 25. Julianus utitur verbo sati. Atque haec quidem solutio satis probabilis est. Obstat autem nobis, quod hoc loco in textu dicitur, serendo: et ideo valde obstat hoc thema. Nota illud propter id, quod habetur lib. 3. de iudiciis, tit. 4. dig. 13. quod Pauli est.

Lege dig. 25. et lib. 7. tit. 4. dig. 13. seu lib. 16. tit. 4. et lib. 24. tit. 1. dig. 17. seu lib. 30. tit. 1. Lege Enantiophanem lib. 41. tit. 1. dig. 48. seu lib. 50. tit. 1. quo dicitur, bonaē fidei possessorē omnes fructus lucrari, non tantum eos, quos ipse excoluit, cum solo separati sunt. Innuit autem textus, maritum bonaē fidei possessorē esse in his, quae ei ab uxore donata sunt. In dig. autem 57. tit. 1. lib. 41. seu lib. 50. tit. 1. dicitur: Servus uxori a marito donatus ne ex re quidem eius ei acquirit: hoc enim in eorum persona obtinet, qui bona fide serviunt. Quod Cobidas solvere studens fingebat, servum veritatem scivisse. Lege lib. 24. tit. 1. dig. 17. et 19. seu lib. 30. et disces, rerum a coniuge donatarum fructus ei acquiri, cui donatum est, non autem quae servus donatus acquisit.

XLVI. Ulpian. Quod impensum est¹⁾ ad colligendos fructus, ipsos deminuit.

1) quod impensum est] Stephani. Fructus sunt, quae supersunt deductis fructuum impensis.

Innominati. Similiter cum additione lib. 5. tit. 3. in fine digesti 36. seu lib. 42. tit. 1.

XLVII. Scaevara. Qui adversario cessante¹⁾ paratus est iudicium accipere, moram non facit.

v) Sic Fabr. Lege ηγ. vv) Fabr. in marg. serendo. w) Fabr. in marg. addit δοῦλος. wi) L. 46. D. b. t. totidem verbis legitur in Syn. p. 114.

δ τοῦ ἀντιδίκου ὑπεριθεμένου] Στεφάνου.
Τούτο ἔγνως ἐν τῷ κό. διγ. ὅτι οὐ δοκεῖ μόραν ὁ δέος ποιῆσαι
ἔναντιος αὐτοῦ τὸ δικαιοτήτιον ὑποδέξασθαι ὁ
ἀπτῷ οὐ κινεῖ. [Sch. g. III. 454.]

Ἐν δὲ φότον καρπὸν εἶχεν ἡ καταβολή, τότε ὁ κρεώστης
εαυτὸν ὄφειλεν ὑπομηνήσκειν, ὡς βιβ. μγ. τιτ. ε. κεφ. ιβ.
[Sch. g. III. 454.]

μη'. Ἰδεμ. Ἐληγάτευσα τῇ γαμετῇ μον τὴν κρῆσιν τῶν καρπῶν τοῦ τρίτου τῆς οὐσίας μον, καὶ τὴν δεσποτείαν ὑπὸ αἴρεσιν τῆν, ἐὰν σχοῖη παιδας, καὶ τῶν κληρονόμων περὶ πλαστοῦ καὶ ἄλλων ἐγκλημάτων κατηγορούσαντων^{x)} αὐτῆς, ἐπεσχέθη ἡ τοῦ ληγάτου ἀπαίτησις, καὶ ἐν τῷ μεταξὺ τέτοκε παιδα καὶ ἀπελύθη τοῦ ἐγκλήματος. λαμβάνει καὶ τὸν καρπούς.

Ἐληγάτευσα τῇ γαμετῇ μον] Ὁ ἵνδεξ. Ἀντὶ τελευτῶν ἐληγάτευσε τῇ οἰκείᾳ γυναικὶ οὐσούσφροντο τοῦ τρίτου μέρους τῆς οὐσίας αὐτοῦ, καὶ ἐπίγναγεν ἐχέστω δὲ τὴν προπτειασίαν, εἰ σχοῖη παιδας, οἱ κληρονόμοι μὴ βουλόμενοι δοῖναι τὸ ληγάτον ἐλεγον πλαστήν εἶναι τὸν διαθήκην, καὶ ἔτερα δέ τινα ἐγκλήματα ἔκινον κατὰ τῆς γυναικός. ἡγημένου τοῦ δικαιοτήτου ουσέβη ταύτην τεκεῖν, καὶ μετὰ ταύτα ἔκινησε^{xx)} τὴν δίκην ἡ γυνή. τὸ ζητούμενον, ἀλλα λαμβάνει τοὺς καρπούς τοῦ μέσου χρόνου. λέγει δὲ Σκαεβόλας, καὶ πάντα. [Sch. h. III. 454.]

Τοῦ ἀγωνύμου. Ὄτε ληγατένεται οὐσούσφροντος μέρους οὐσίας, ἐπιλογήν ἔχει δὲ κληρονόμος, ἢ αὐτὸν τῶν προγόνων παρασχεῖν τὸν οὐσούσφροντον, ἢ τας αὐτῶν διατιμήσεις, κατὰ τὴν εἰδημηνήν διατιτεῖν βιβ. λγ. τιτ. β. ἐν τῷ τελευτοῦ δικαιοτήτου διατιμήσειν βιβ. μδ. τιτ. δ. ἀνάγνωσθι καὶ βιβ. ιθ. τιτ. ε. διγ. i. [Sch. h. III. 454.]

Τοῦ αὐτοῦ. Σημείωσαι, ὅτι ἔαν ληγατευθῆ τιν ὑπὸ αἴρεσιν τῆν, ἔνα σχοῖη παιδας, καὶ σχοῖη ἔνα, πληρούσαι ἡ αἴρεσις, τῷ γάρ οὐδαμα τῶν παιδῶν καὶ δὲ εἰς περιέχεται, ὡς βιβ. ν. τιτ. ιε. διγ. φμ. Γάιον, ἦτοι βιβ. β. τιτ. β. καὶ βιβ. κε. τιτ. β. διγ. ιε. ἦτοι βιβ. λγ. τιτ. β. ὁ φησι. Τῇ τοῦ ἔνος κληρονόμοι^{y)} καὶ οἱ πολλοὶ περιέχονται. [Sch. h. III. 454.]

μθ'. Ἰαβολ. Καρπὸς πράγματος ἐστι καὶ τὸ δύνασθαι ἐνεχυράζειν αὐτό.

καρπὸς πράγματος ἐστι] Στεφάνου. Ἔάν τις ἐμποδίσῃ, μοι ἔχειν τὸ ἔμὸν πράγμα καὶ δοῦναι ἐνέχυρον, ὑπὲρ τοῦ αὐτοῦ ἀπαίτω αὐτὸν καρπούς, τούτεστι γάρ] διαφέρον. [Sch. i. III. 454.]

Τοῦ ἀγωνύμου. Ζετεῖ οὖν κατασκευάσειν δουλεῦν καρπόν, ἐπεὶ γάρ^{z)} ἐνεχυράζονται αὐταὶ, ὡς αἱ ἀγροκοκκαὶ, ὡς βιβ. κε. τιτ. α. διγ. ια. καὶ σημείωσαι αὐτὸν εἰς τὸ εἰδημένον διγ. ιθ. τούτου τοῦ τίτλου. [Sch. i. III. 455.]

Τοῦ αὐτοῦ. Ζετεῖ οὖν δὲ οὐσούσφροντον μέρος αὐτὸν τὸ πράγμα ἐνεχυράζει, ὡς βιβ. κε. τιτ. α. διγ. ια. ἦτοι βιβ. κε. τιτ. β. [Sch. i. III. 455.]

ΤΟ ΛΕΥΤΕΡΟΝ ΜΕΡΟΣ ΤΟΥ Γ'. ΤΙΤΛΟΥ.

ν'. Καν^{zz)} ἄγραφος ἐπερώτησις περὶ τόκου^{a)} ἔρωται.

καν^{z)} ἄγραφος] Καν^{z)} ἄγραφος ἐπερώτηθη τόκος, καλῶς μεθοδεύεται δηλούστι, εἰ μη ἄσα ἐπὶ ἀργυρῷ, χρυσῷ, ἢ ἐσθῆτη δανειζόμενη διολογηθῆ. τοτε γάρ χρεία καὶ ἐγγράφου κατὰ τὴν αὐτὴν διατολὴν τῆς κε. διατάξεως τοῦ παροντος τιτ. ἦτοι κεφ. οβ'. [Sch. a. III. 464.]

1) qui adversario cessante] Stephani. Didicisti dig. 24. reum moram facere non videri, si, cum ipse iudicium accipere paratus esset, actor non egerit.

Si vero certum tempus habeat solutio, tunc debitor se ipsum admonere debet, ut lib. 43. tit. 5. cap. 12.

XLVIII. Idem. Legavi uxori meae¹⁾ usumfructum tertiae partis bonorum meorum, et proprietatem sub hac conditione, si liberos habuerit. Cum autem heredes falsi et aliorum criminum eam accusarent, legati petitio impedita est. Interea et filium peperit et criminis absoluta est. Fructus quoque consequitur. L. 48.
D. XXII. 1.

1) legavi uxori meae] Index. Maritus decedens uxori suae usumfructum tertiae partis bonorum suorum legavit, et subiecit: Habeat et proprietatem, si liberos habuerit. Heredes cum legatum praestare nollent, dicebant testamentum falsum esse, et aliorum criminum uxorem accusabant. Pendente autem iudicio uxor peperit, et postea litigavit. Quaeritur, an fructus medii temporis consequatur. Scaevela ait, omnino.

Innominati. Cum legatur ususfructus partis bonorum, heredis est electio, utrum rerum ipsarum usumfructum praestare velit, an earum aestimationes, secundum distinctionem dictam lib. 33. tit. 2. dig. 32. in fine, seu lib. 44. tit. 4. Lege et lib. 19. tit. 5. dig. 10.

Eiusdem. Nota, si cui sub hac conditione legatum sit, si liberos habuerit, conditionem impleri, si vel unum habuerit. Liberorum enim nomine etiam unus continetur, ut lib. 50. tit. 16. dig. 148. Gaii, seu lib. 2. tit. 2. et lib. 26. tit. 2. dig. 16. seu lib. 37. tit. 2. quo dicitur, unius appellatione etiam plures contineri.

XLIX. Iavol. Fructus rei est¹⁾, pignori eam dare posse. L. 49.
D. cod.

1) fructus rei est] Stephani. Si quis impedit, quominus rem meam haberem, eamque pignori dare, eo nomine fructus ab eo petam, id est, id quod interest.

Innominati. Itaque servitutum quoque fructus cogitari potest, quoniam hae pignori dari possunt, ut servitutis rusticæ, ut lib. 20. tit. 1. dig. 11. et hoc nota in id, quod dicitur dig. 19. huius tituli.

Eiusdem. Itaque usufructuarius rem ipsam pignori dat, ut lib. 20. tit. 1. dig. 11. seu lib. 25. tit. 2.

SECUNDA PARS TITULI III.

L. Licet scripta non sit¹⁾ stipulatio usurarum, L. I.
C. IV. 32. valet.

1) licet scripta non sit] Licet usura sine scripto promissa sit, recte petitur; nisi scilicet pro argento credito, vel auro, vel veste promissa sit. Tunc enim instrumento opus est secundum distinctionem constitutionis 25. huius tituli seu cap. 72.

x) Sic lego. Fabr. κατηγορισάντων. xx) Malim ἐνίκησε. y) Fabr. in marg. coniicit, pro κληρονομίᾳ legendum esse κλήσει. yy) Adde τὸ ante διαφ. z) Delendum γάρ. zz) Sic Fabr. Legendum videtur κατ', αὐτὸν οὐταντον. qui III. 7. §. 2. hunc locum exhibet, γένηται inserendum est. a) Harm. ἐπὶ τόκων addito verbo γένηται.

L. 2. να'. Ο ἀγοραστὴς μὴ προσενεγκῶν τῷ πρότη τὸ
C. IV. 32. τίμημα, καὶ τὰ μάλιστα ἐσφράγισεν αὐτὸν καὶ ἀπέ-
θετο, ὅμως τόκους δίδωσι τοῦ τιμήματος, καὶ ἔλαβε
τὸ πρᾶγμα.

ὅ ἀγοραστὴς μὴ προσενεγκών] Θεοδώρου. Καὶ
ἀπόθεται τὸ τίμημα ὁ ἀγοραστής, ἀπαιτεῖται τόκους αὐτοῦ.
δῆλονότι εἰ τραβιτεύθη αὐτῷ τὸ προσέθεν. ἀνάγνωθι τὴν
εἰ. διατ. τοῦ μηδ'. τιτ. καὶ τὴν εἰ. διατ. τοῦ νθ'. τιτ.
παρόντος βιβ. ἦτοι βιβ. ιθ'. τιτ. η. κεφ. δ'. καὶ τιτ. αὐτοῦ
κεφ. ζ'. καὶ τοῦτο δέσσι ἐπὶ μόνου τοῦ ἀγοραστοῦ ἴδιον.
πας^{b)} χρεώσης ἀποθέμενος, ὁ ἐποφείλει, ἐλευθερούνται τῶν
τόκων, ὡς φρων ἡ σ. καὶ ιθ'. διατ. τοῦ παρόντος τίτλου.
[Sch. b. III. 464.]

Οὐκέταιον. Τοῦτο νόησον, εἰ ἐτραβιτεύθη τῷ ἀγοραστῇ
παρὰ τὸν πρόσωπον τὸ πρᾶγμα. εἰ γάρ μὴ ἐτραβιτεύθη, οὐν
ἀπαιτεῖται τόκους παρασχεῖν. οἱ γάρ τόκοι ἐπὶ τῆς πρωσεως
αὐτὸν τῶν καρπῶν εἰσιν. [Sch. b. III. 464.]

καὶ τὰ μάλιστα ἐσφράγισεν] Τοῦ αὐτοῦ. Ση-
μείωσις. οὐτὶ τὸ σφραγίδων καὶ ἀποθέσθαις χωρὶς τοῦ προσαγα-
γεῖν οὐδὲν ἀφελεῖ τὸν ἀγοραστὴν. τοῦτο δὲ τὸ νόμιμον κοινὸν
ἔστιν οὐ μόνον ἐπὶ ἀγοραστοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ παντὸς ἄλλου,
οὐτὶ εἰ μὴ πρότερον προσαγάγῃ, καὶ οὕτως ἐκείνου παρατη-
σμένου λαβεῖν σφραγίδας ἀπόθεται, οὐχ ἵσταται τὸν τόκον^{b)}.
[Sch. c. III. 465.]

ἐάν, ἔλαβε τὸ πρᾶγμα] Εἴ γάρ μὴ ἔλαβε τὸ πρᾶ-
γμα, οὐκ ἀπέτειτο τόκους ὑπέρ τούτου. οἱ γάρ τόκοι ἐπὶ τῆς
πρωσεως αὐτὸν καρπῶν εἰσιν. ἄρα οὐν καὶ τὸ πρᾶγμα μὴ λα-
βῶν τόκους δῆλοναι οὐκ ἀναγκάζεται. ἀνάγνωθι βιβ. ιθ'.
τιτ. η. κεφ. ιγ'. πρὸς ἔξι θεμάτων τοῦ τέλους. [Sch. d. III. 465.]

L. 3. νβ'. Οι^{c)} ἀπὸ συμφώνου τόκοι^{d)} καταβληθέντες
C. eod. οὐν δύνανται ἀναλαμβανεσθαι, οὐδὲ εἰς κεφάλαιον
καταλογίζονται^{e)}). μὴ καταβληθέντες δὲ οὐκ ἀπαι-
τοῦνται.

οἱ ἀπὸ συμφώνου τόκοι καὶ οὐκ ἀπαιτῶνται, ὅμως εἰ καταβληθῶσιν,
οὐ δεπετεύονται. φησὶ γάρ ἡ ιη'. διατ. τοῦ παρόντος τιτ.
ἡτοι κεφ. δε'. οὐτὶ δικασθήσεις ἴνδεβίτως τόκος πρὸ πληρώ-
σεως τοῦ χρέους, οὐ δεπετεύεται. δομόως δ συμφωνηθεὶς
τόκος οὐ μεθοδεύεται, δῆλονότι εἰ μὴ ὑπεστῶν ἐνέχυρον, κατα-
τὴν δ. καὶ ιθ'. διατάξιν τοῦ παρόντος τιτ. ἦτοι κεφ. νγ'. καὶ
δε'. ἐνέχυρον γάρ ὑπότοτος παρακατάσχεσθαι^{f)} δ δανειστής^{g)}
τῷ συμφωνθέντι τόκῳ, καὶ τὸ ἐνέχυρον ἥτιον τοῦ χρέους δ,
κατὰ τὴν η. διατάξιν τοῦ β'. τιτ. τοῦ παρόντος, βιβ. ἦτοι
τιτ. α. κεφ. ν'. πλὴν ἀτέοντος, οὐτὶ δηλοῖ διθ'. διατάξιν τοῦ
προκειμένου τίτλου, ἦτοι κεφ. ιθ'. ὡς καρπῶν δανειζόμενον
καὶ δ συμφωνηθεὶς τόκος ἀπαιτεῖται διὰ μέντοι τῆς πρωτο-
τύπου ἀγωγῆς κατὰ τὸ λεχθὲν ἐν τῇ διατάξει σ. τοῦ β'. τιτ.
τοῦ παρόντος δ. βιβ. ἦτοι βιβ. κγ'. τιτ. α. κεφ. μη'. [Sch. e.
III. 465.]

Τὸ κατὰ πόδας. Καὶ τὰ μάλιστα οἱ τόκοι τοῦ δανεi-
σθέντος ἀγρυπίου χωρὶς τοῦ δεσμοῦ τῆς ἐπεργασίους ἀπαι-
τεῖται μὴ δύνανται, ὅμως ἐπὶ τῆς συνανέσεως τοῦ συμφώνου
καταβληθέντες οὐδὲ ὡς ἴνδεβίτοι δεπετεύονται, οὐτὲ εἰς
κεφάλαιον καταλογίζονται. [Sch. e. III. 465.]

Οὐκέταιον. Τιπέξεις τοὺς ἐπὶ καρπῶν τόκους ἐκεῖνοι
γάρ ἀπαιτοῦνται καὶ ἀπὸ συμφώνου. [Sch. e. III. 465.]

LI. Εμτορ, qui pretium¹⁾ venditori non offert,
quamvis id obsignaverit²⁾ et deposuerit, tamen usuras
pretii praestat, si rem accepit³⁾.

1) emtor, qui pretium] Theodori. Quamvis
emtor pretium depositerit, usuras eius praestat: scilicet
si res vendita ei tradita sit. Lege constit. 5. tit. 49. et
constit. 5. tit. 54. huius libri seu lib. 19. tit. 8. cap. 60.
et eiusdem tit. cap. 7. idque speciale in solo emtore
accipe. Nam omnis debitor, qui deponit, quod debet,
usuris liberatur, ut ait constitutio 6. et 19. huius tituli.

Thalelaei. Hoc ita accipe, si res a venditore emtore
tradita sit. Nam si tradita non sit, usuras praestare
non cogitur. Usurae enim in venditione vice fructuum
sunt.

2) quamvis id obsignaverit] Eiusdem. Nota,
si emtor pretium obsignaverit et deposuerit, neque obtulerit,
nihil hoc ei prodesse. Hoc autem ius commune
est non solum in emtore, sed etiam in alio quoconque,
ut, nisi prius obtulerit, atque ita adversario accipere
recusante pecuniam obsignatam deposuerit, cursus usu-
rarium non inhibeat.

3) si rem accepit] Nam si res tradita non sit,
usuras pretii non praestat. Usurae enim in venditione
vice fructuum sunt. Itaque qui rem non accepit, usuras
praestare non compellitur. Lege lib. 19. tit. 8. cap. 13.
ante 6 themata finis.

LI. Usurae ex pacto soluta¹⁾ repeti non pos-
sunt, neque in sortem computantur²⁾). Non soluta³⁾
autem non petuntur.

1) usurae ex pacto solutae] Theodori. Usu-
rae ex pacto quamvis peti non possint, tamen si soluta⁴⁾
fuerint, non repetuntur. Dicit enim constitutio 18. huius
tituli seu cap. 65. usuras ante solutionem sortis inde-
bitae solutas non repeti. Similiter usurae ex pacto peti
non possunt, nisi pignus interveniat, secundum constit. 4.
et 22. huius tituli seu cap. 53. et 69. Nam si pignus
subsistit, creditor retentionem habet usurarum nomine,
de quibus convenit, licet pignus minoris pretii sit,
quam debitum, secundum const. 8. tit. 2. huius libri,
seu tit. I. cap. 50. Sciendum tamen est, ostendere
constit. 12. tituli propositi, seu cap. 59. fructibus mutuo
datis, etiam ex pacto usuras peti posse: per actionem
tamen principalem secundum id, quod dictum est in
constitut. 6. tit. 2. huius libri 4. seu lib. 23. tit. 1.
cap. 48.

Τὸ κατὰ πόδας. Quamvis usurae foenebris pecuniae
citra vinculum stipulationis peti non possint, tamen ex
pacti conventione soluta⁵⁾ neque ut indebitae repetun-
tur, neque in sortem imputantur.

Thalelaei. Excipias usuras fructum: hae enim ex
pacto quoque peti possunt.

b) Fabr. in marg. addit γάρ. bb) Lege ὁ τόκος. c) L. 3. C. h. t. fere iisdem verbis legitur in Syn. p. 248. et apud Harm. III. 7. §. 13. Aliis verbis exhibetur ab Harm. III. 7. §. 1. ita: τόκος ἀνεπεράτητος οὐκ ἀντιστέρεται. Usura in stipulationem non deducta non redditur. d) Syn. τόκον. Leuncl. in marg. τόκοι. e) Harm. λογίζονται. f) Ad explicanda verba οἱ ἀπὸ συμφώνου τόκοι Syn. I. 1. scholium addidit a Basilicoti alienum hoc: Οἱ ἀνεπεράτητος συμφωνηθέντες. περὶ τοῦ τόκου τῶν ἀνεπεράτητων τοῦ συμφώνου φησιν. οἱ γάρ παρόντοι καὶ καταβληθένται, ἢ λογίζονται εἰς κεφάλαιον κατὰ τὸ ξα'. κεφ. τοῦ αὐτοῦ τιτ. καὶ κεφάλαιον καὶ τοῦ σ. τιτ. καὶ ιδ'. κεφ. νόμιμος τόκος ἐστὶ διαπονίως τωὸς τοιδέντος ἦτοι ἐπικυνθύνως ἐκατοσταῖος, τοιτέσσι II ιθ'. ἐπὶ δὲ τραπέζιτῶν καὶ τῶν ἄλλων πραγματευτῶν δημοιδον ἐκατοστῆς ἦτοι II η'. ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων πλὴν τῶν ἀλλούστρων ἡμικατοσταῖος ἦτοι II δ'. αἱ δὲ ἐκκλησίαι δ. ἐκατοστῆς ἦτοι II γ'. Hoc est, sine stipulatione promissae. De legitimis usuris, quas citra stipulationem quis paetus est, loquitur. Nam illegitimae etiam soluta⁶⁾ repetuntur, aut in sortem computantur, secundum cap. 61. eiusdem tituli, et cap. 20. tit. 6. et cap. 24. Usura legitima, cum quis trajectitiam usuram capit sive cum periculo suo, est centesima, id est nummi XII. In nummulariis autem ceterisque negotiatoribus bes centesimae, hoc est, nummi VIII. In aliis, exceptis illustribus, centesimae semis, id est, nummi VI. In illustribus triens centesimae, id est, nummi IV. Ecclesiæ autem quadrantem centesimae, id est, nummos tres accipiunt. g) Fabr. in marg. addit ξει.

h) Adde ξπλ.